

Iskra

18

Na tradicionalnem posvetovanju Iskrinih sindikalnih aktivistov, ki je bilo 7. in 8. maja v Poreču, so udeleženci spregovorili o vidikih tehnološkega prestrukturiranja Iskre in osvetlili posledice, ki iz teh usmeritev izhajajo (foto: D. P.)

Sindikat po meri delavca

Nedvomno tudi sindikat n^osi dovolj odgovornosti za razmere, v katerih smo in skrajni čas je, da se začne zavedati potrebe po prenovi družbenega življenja, ki pa vsekakor prinaša za sindikat nove izzive, saj bo moral zelo jasno začrtati pota svojega delovanja.

Kot je pokazalo letošnje tradicionalno poreško srečanje sindikalnih aktivistov, se Iskrin sindikat vse bolj zaveda tega izziva pa tudi vloge pri reševanju ključnih vprašanj, ki jih postavlja današnja, ne preveč rožnata sedanjost, v kateri živi tudi Iskra. Njen sindikat pa se dokaj jasno in konkretno zavzema, da ne bi bili delavci sami nosilci vseh bremen razvoja in spreminjanja sedanjosti, ki marsikdaj zahteva boleče posege.

Zato Iskrin sindikat ne ostaja na robu dialoga v Iskri, ko gre za presstrukturiranje in uvajanje novih tehnologij, obvladovanje likvidnosti, zagotavljanje polne zaposlenosti in uveljavljanje socialno ekonomskih in samoupravnih razmer v delovnih kolektivih.

O vsem tem je bilo govora na poreškem srečanju sindikalistov, ki so ob obravnavanju številnih težav v Iskri, kot tudi v sami sindikalni organizaciji, zahtevali še sodobnejši in močan sindikat, ki bo znal zaščititi različne interese delavcev, jih združiti in uveljaviti, ta ko v temeljni in delovni organizaciji, kot tudi v širšem okolju.

Uspešnost sindikalne organizacije pa je nedvomno odvisna od kadrov, od njihove usposobljenosti, pripravljenosti za delo, ob tem pa tudi od aktivne, ustvarjalne in odgovorne vloge delavca v procesu dela, delitve in odločanja.

Vesna Žunič

Problemi in težave z likvidnostjo

Na redni mesečni seji kolegija glavnih direktorjev Iskrinih delovnih organizacij (bil je 9. t. m. pod vodstvom predsednika PO SOZD Iskra Franca Sifkoviča) je bila v ospredju informacija o rezultatih poslovanja SOZD Iskre v prvem trimesečju letošnjega leta, o katerih je poročal Vito Osojnik.

V uvodu je opozoril na sorazmerno velik padec naše proizvodnje v tem času za kakih 15%, kar vsekakor ni, niti vzpodbudno, niti dobro, čeprav je pri tem poudaril, da je kljub zmanjšani proizvodnji potekel naš izvoz z zmanjšano dinamiko tako, kot lani, ko smo menili, da uspešno izvažamo. Tako je v treh mesecih naš izvoz porasel za 8,1%, na konvertibilno območje pa za 5,9%. Na domačem trgu smo v tem času ustvarili 16% planirane vrednosti prodaje, po čemer lahko sklepamo, da poteka torej izvoz zadovoljivo, medtem pa upad domače prodaje, ki je odraz trenutnega gospodarskega stanja v vsej državi, vpliva seveda na

že prej omenjeni padec naše proizvodnje. Omenil je tudi pozitivni trend glede zaposlovanja, saj beležimo v teh treh mesecih padec števila zaposlenih za 1,7% v primerjavi s podobnim stanjem ob istem času lani.

Povprečni osebni dohodek v obdobju januar—marec 1988 je bil v Iskri 472.903 dinarjev in je bil za 24,8% višji glede na predhodno trimesečje.

Poseben problem pa po Osojnikovem mnenju predstavlja v tem obdobju problem likvidnosti, saj imamo nenehne probleme ob plačilnih dnevih, ker si moramo večino denarja za osebne dohodka zagotavljati s krediti.

O projektu teleinformatika je

navzoče seznanil Rado Faleskni, pri čemer je zlasti opozoril, da mora s takšnimi in podobnimi projekti Iskra prihajati, tako pred domače, kot tuje kupce, saj takšni projekti predstavljajo v nekem smislu tudi infrastrukturo v slovenskem prostoru in je samo projektno združena Iskra kot celota zmožna nastopati v tem smislu pred velikimi kupci kot so PTT, železnice, turizem in namenski kupci.

Pod točko razno je Vito Osojnik na kratko seznanil udeležence še z oceno ukrepov ZIS za uresničevanje ekonomske politike letos po 15. maju ter poudaril, da so s stališča Iskre pomembna zlasti naslednja poglavja tega

programa: liberalizacija cen, področje zunanje-trgovinskega poslovanja, kreditno-monetarno področje in omejevanje porabe.

Miloš Resnik je navzočim posredoval najnovejše podatke o štirimesečnem izvozu Iskre, ki je znašal dobrih 105 milijonov dolarjev, kar je vsekakor vzpodbudna številka in dejstvo ob sorazmerno neugodnih gospodarskopoličnih trenutkih in času, ki ga živimo.

Jože Godec pa je čisto na koncu še na kratko spregovoril o zaposlovanju in fluktuaciji v SOZD Iskra v letu 1988 s poudarkom na mesecu marcu. Pri tem je zlasti podčrtal pozitivno dejstvo, da je v tem času prišlo v Iskro več delavcev z visoko izobrazbo, kot pa jih je odšlo iz nje.

D. Ž.

Iskra Elektromotorji

Zlata značka sindikata za Iskraše v Železnikih

Dne 29. aprila je republiški sindikat podelil štirim osnovnim organizacijam zveze sindikatov v slovenskih delovnih organizacijah Zlate značke za dosežke na sindikalnem področju. To vsakoletno priznanje je prejela tudi osnovna organizacija sindikata v Iskri Železniki, v katero je včlanjeno prek tisoč delavcev. Omenjeno Zlato značko sindikata so utemeljili z naslednjo obrazložitvijo:

Iskra Elektromotorji Železniki je nastala 1. julija 1962 z reorganizacijo takratnega kovinarsko-industrijskega podjetja Niko in integracijo enega dela s Kranjsko Iskro. Nova tovarna se je usmerila v veliko serijsko proizvodnjo elektromotorjev, pozneje pa še v proizvodnjo gospodinjskih aparatov. V svoji rasti in razvoju je prišlo nekaj organizacijskih sprememb do današnje. Veliko vlogo je pri razvoju in iskanju najustreznejše oblike organiziranosti imela osnovna organizacija sindikata. Še posebno ob zadnji reorganizaciji leta 1987, ko je razpadla dotodanja DO Iskra Široka potrošnja in nastala nova DO Iskra Elektromotorji Železniki z enotama v Retečah

in Ljubljani. Za združitev z re-teško Tovarno gospodinjskih aparatov, ki je bila na robu stečaja, je bilo potrebno veliko političnega angažiranja, tu pa je sindikat odigral odločilno vlogo.

Danes je Iskra ena izmed najuspešnejših delovnih organizacij v občini z izvozom 80% količinske proizvodnje in 40% vrednostne, kar pomeni 3,3% svetovne proizvodnje elektromotorjev.

Osnovna organizacija sindikata v Iskri Elektromotorji je bila v svojem delovanju ves čas navoravna k vzpodbujanju učinkovite organiziranosti, kvalitete dela, izboljšanju kadrovske strukture in ustvarjanju pogojev za vsestranski razvoj ter kvalitetne življenjske razmere delavcev. Zavzemala se je za dobre medsebojne tovariške in delovne odnose, za razvoj samoupravnih družbenoekonomskih odnosov ter kvalitetno povezavo z ožjim in širšim okoljem, s krajevno skupnostjo in ostalimi OZD v kraju.

Delovanje osnovne organizacije je nepogrešljivi sestavni del življenja in rasti Iskre Elektromotorji v Železnikih in tudi kraja samega.

VŽ

Iskra SORIN, TOZD GAOP

Trg revolucije 3, Ljubljana

Vabimo vas na

DAN TEKTRONIXA V ISKRI

24. maja 1988 ob 9. uri v Iskrini stolpnici v Ljubljani, Trg revolucije 3, v veliki dvorani z naslednjim programom:

od 9. do 9.30	— TEKTRONIX 2710 — Spectrum analyser nižjega cenovnega razreda
	— Spektralni analizatorji za področja do 325 GHz (H. Techler — TEK, Wien)
od 9.30 do 10.15	— 2246A — novi 100 MHz osciloskop z izboljšanimi merilnimi zmoglostmi
	— Serija novih osciloskopov za področja 150 MHz do 1 GHz (H. Techler — TEK, Wien)
odmor	— sok, kava
od 10.30 do 11.30	— DAS 9200 logic analyser vrhunskih zmogljivosti (P. Pavasović — TEK USA)
	— pregled celotne linije logičnih analizatorjev
daljši odmor	
od 12. do 12.45	— 3 D delovne postaje in terminali
	— 2 D delovne postaje in terminali
	— LAN komunikacije
	— Tehnologije tiskalnikov: Color ink jet printers, color thermal wax printers (predstavlja D. Lichtschidel TEK Wien)
od 12.45 do 13.15	— Delo z grafičnimi produkti firme Computer Associates na Tektronics opremi (D. Drstič)
od 13.15 do 13.45	— Predstavitev WEIFRONT animacijskega softverskega paketa (D. Osojnik — Commerce)

Vstop prost. Vljudno vabljeni!

Zahodu vsiljujemo svoje razvade...

Naših razvad in običajev ne smemo prenašati na zahod, pač pa bi bilo zelo koristno, če bi se poslovnosti in trženja učili pri njih • Na zahodu še kako dobro poznajo položaj v Jugoslaviji, nekateri nam tudi ne verjamejo več, mnogi t. i. lokalci in poslovni partnerji pa so v negotovosti glede prihodnosti sodelovanja z nami • Na račun Iskre Commerce je bilo izrečenih veliko upravičenih, še več pa neupravičenih kritik • Iskrina mreža v tujini mora biti amortizer med proizvodnjo in kupcem, kajti tudi že tujci so spoznali, da smo neorganizirani in da drug drugemu krademo posle...

To je nekaj misli, izrečenih na sestanku direktorjev Iskrinih trgovskih in proizvodnih firm v zahodni Evropi in Združenih državah Amerike. Gre za tradicionalno vsakoletno posvetovanje, tokrat pa je bilo minuli teden na Bledu. Namen teh sej je oceniti delo Iskrine mreže v tem delu sveta v minulem letu in v prvih mesecih tega leta ter si na osnovi uspehov in tudi napak začrtati delo v prihodnje oz. odpraviti morebitne probleme.

Direktorje je drugi dan zasedanja obiskal tudi predsednik PO SOZD Iskra Franc Šifkovič ter ocenil Iskrine rezultate v minulem letu z vidika znanih šestih strateških usmeritev. V zvezi s

postavili na glavo, kar pa je nesmisel. To, kar smo začrtali je, v to sem prepričan, prava smer celotne Iskre. Okrepiti moramo Iskrino mrežo doma in v tujini, okrepiti moramo strokovne službe, tudi zaradi bojzani pred drobljenjem, produktno trženje pa mora še bolj postati domena proizvodnih delovnih organizacij. Veliko kritike je bilo izrečeno na račun Iskre Commerce, veliko upravičene, še več pa neupravičene,« je dejal predsednik Šifkovič.

Dotaknil se je tudi kritičnih točk v Iskri ter med drugim dejal, da problemov Telematike in Elektrozvez Iskra sama ne more rešiti.

danih spremembah v Iskri bi dajal, da takšni moramo biti, kakršne zahteva tržišče.«

Jože Zaletel—Perles: »Reakcijski časi na naša povpraševanja in reklamacije se katastrofalno podaljšujejo, razred zase pa so različne cene za enake izdelke.«

Ludvik Kranjc—Iskra Milano: »Tudi v mreži še kako občutimo krizo vodenja v Iskri; nekateri v Iskri mislijo, da že zato, ker imajo potni list, lahko tudi tržijo v tujini; mreža je amortizer v odnosih med proizvodnjo in kupcem; naših razvad in običajev ne smemo prenašati na zahod, pač pa obratno.«

Udeleženci blejskega sestanka so v zvezi z lanskim poslovanjem Iskrinih enot na razvitem zahodu ugotovili, da so z izjemo Pariza in New Yorka vse druge enote poslovale izredno uspešno. V letošnjem prvem četrtletju se je zboljšalo tudi poslovanje v New Yorku, v Parizu pa bodo potrebni določeni ukrepi.

Precejšen del časa so namenili tudi urejevanju medsebojnih odnosov

med Iskrinimi firmami v zahodni Evropi in ZDA ter med emi firmami in Cranexom kot organizacijsko obliko združevanja firm v holding. V središču pozornosti so bili tudi Iskrini odnosi z EGS, predvsem problemi zavarovanj poslov ter odnosi s to skupnostjo po letu 1992. Kot je znano, bo namreč takrat postala zahodna Evropa s članicami EGS enotno tržišče z vsemi svojimi zakonitostmi in določili, Iskra pa se mora na to pripraviti.

Glede izvoza so direktorji menili, da po lanskim uspehim tudi letos ne bo problemov. To dokazuje tudi že izvoz v prvem četrtletju tega leta, saj je bil dosežen v višini 34% letnega plana. Seveda je beseda nanesta tudi na dohodkovno stimuliranost izvoznikov, osnovni motivator pa bi moral biti realni tečaj dinarja.

Znano je, da postaja Iskrina mreža v tujini tudi pomemben člen v Iskrinem uvozu in pri zagotavljanju tega, da Iskraši ne občutimo večjih pretresov v proizvodnji zaradi pomanjkanja različnih repromaterialov. Še vedno pa je in ostaja najpomembnejša naloga mreže — izvoz.

V zvezi z novim sporazumom o združevanju v SOZD Iskra so razpravljali menili, da Iskrina mreža na zahodu podpira vsako spremembo, ki bo Iskro pripeljala k večji poslovni učinkovitosti in večji notranji trdnosti.

Lado Drobež

kadrovsko problematiko v Iskri je predsednik opozoril na presežek delavcev v marsikateri iskrini tovarni, zlasti v Telematiki, Delti, Zmaju in Elektroakustiki. Ta presežek je povezal tudi z izobraževanjem ter menil, da moramo na tem področju narediti v Iskri še mnogo več.

Seveda se je predsednik Šifkovič dotaknil tudi Iskrinega izvoza, »ko smo lani postali še izrazitejši aktivne v odnosu med izvozom in uvozom«, v zvezi z naložbami pa je moral ugotoviti, da ob sedanji jugoslovanski zakonodaji v tujini z izredno redkimi izjemami ni interesentov, ki bi bili pripravljeni vlagati v Iskro. Ko je govoril o gospodarjenju z denarjem, je predsednik opozoril, da je marsikje v Iskri ta pojem še vedno tuj, ob vsem tem pa nam akumulacija pada, tudi koeficient obračanja je za nekatere še vedno neznan pojem, lastnih sredstev pa imamo v Iskri v poprečju 22%, so pa tudi tovarne, kot npr. Telematika, kjer je ta delež še dosti manjši. Poprečje slovenskega gospodarstva je 42%...

Seveda se je predsednik poslovnega odbora dotaknil tudi pomanjkanja novih izdelkov v Iskrinem programu, glede celovite kakovosti pa je ponovno opozoril, da smo v Iskri še vedno »klasiki«, ko skušamo kakovost zagotavljati s kontrolorjem, čeprav bi jo moral vsak delavec — od razvojnika in proizvajalca do tržnika. Spregovoril je tudi o novem samoupravnem sporazumu o združevanju v SOZD Iskra. »Dobršen del ljudi v Iskri je pričakoval, da bomo vse

Drugi dan zasedanja direktorjev Iskrine INO mreže na razvitem zahodu se je nadaljeval s prispevkom direktorja Iskre Commerce Janeza Vipotnika. Predvsem je spregovoril o vplivih sedanje krize v Jugoslaviji na delo INO mreže ter ob tem poudaril, da smo se vsi že kar preveč navadili na krizo in da nas skoraj že ne moti več...

Direktor Vipotnik je spregovoril tudi o odnosih oz. o prekinitvi odnosov med Delto in Digitalom, to je drugo največjo računalniško firmo na svetu.

Izredno bogata in kritična razprava je v nadaljevanju opozorila na številne probleme. Tole so na njej med drugim rekli:

Peter Cuderman — Iskra Limited: »V Iskrinih tovarnah ugotavljajo, da nimajo nadgradnje, že zdavnaj pa smo se dogovorili, kakšni so prodajni tokovi. Preveč smo tolerantni, saj ne stopimo na prste tistim, ki delajo po svoje.«

Boris Slapnik—Iskra France: »Naši lokalni partnerji so zaradi položaja v Jugoslaviji vse bolj v negotovosti in celo nam ne verjamejo več.« Premalo se zavedamo tega, da brez t. i. lokalcev ne moremo tržiti.«

Ilija Medič—Cranex AG: »Iskrina mreža je v vseh teh letih prebrodila številna obdobja — od nelikvidnosti do Iskrine nesolidnosti, sedanja najhujša faza pa je, da tujci spoznavajo, da smo neorganizirani. Drug drugemu krademo posle...«

Marko Stular—Iret: »O nepove-

Iskra

**Iskra Kibernetika
Industrija merilno-regulacijske in stikalne
tehnike, Kranj, n. sol. o.**

Na področju organizacije v Delovni skupnosti

iščemo nove sodelavce za področje alikativnega programiranja in sistemske analize

V delovni organizaciji organiziramo in razvijamo računalniško podprti informacijski sistem. V njenem okviru želimo še posebej izpostaviti nekatere prednostne cilje. Eden izmed njih je podpreti **proizvodno-materialni del** poslovnega procesa.

K sodelovanju vabimo vse, ki imajo zaključeno visoko, ali višjo šolo tehnične, naravoslovne, ali organizacijske smeri in so se pripravljene dopolnilno izobraževati.

Vabimo velja tudi za delavce s srednješolsko izobrazbo, ki pa so že resno zakoračili v višješolski, ali visokošolski študij.

TOZD Mehanizmi Lipnica

želi v svoji sredi zaposlitvi

strokovnega sodelavca za razvoj programske opreme

Pogoji: visoka, ali višja izobrazba računalniške, ali ustrezne tehnične smeri, znanje programskega jezika C in assembler ter primerne delovne izkušnje

Ustreznemu strokovnjaku je na razpolago družbeno stanovanje v Kropi.

Pisne vloge z opisom dosedanjega dela sprejema Kadrovska služba Iskre Kibernetike, Kranj, Savska loka 4 do 31. 5. 1988.

Iskrini Kidričevi nagrajenci za izume in izboljšave: Skupina iz Kibernetike in Fakultete za strojništvo

V 15. in 16. številki Iskre smo objavili prispevke o Iskrinih nagrajencih Sklada Borisa Kidriča za izume in izboljšave. Ko smo predstavili le tri skupine Iskrinih Kidričevih nagrajencev, smo prezrli, da je Iskra prejela štiri nagrade. Kidričevo nagrado za izume in izboljšave je namreč prejel tudi dipl. ing. Borut Ahačič, konstruktor iz DO Iskra Kibernetika, skupaj s strokovnjaki razvojne skupine LAKOS na Fakulteti za strojništvo. Tem nagrajencem, ki jih predstavljamo z zamudo, se iskreno opravičujemo.

Skupina strokovnjakov iz Laboratorija za tehnično kibernetiko, obdelovalne sisteme in računalniško tehnologijo (LAKOS) na Fakulteti za strojništvo in dipl. ing. **BORUT AHAČIČ** iz TOZD Orodjarna v Iskri Kibernetiki, so prejeli nagrado iz Sklada Borisa Kidriča na področju izumov in izboljšav za sistem za vstavljanje elektronskih komponent v tiskana vezja z računalniškim krmiljenjem. V razvojni skupini LAKOS, ki jo je vodil prof. dr. ing. habil. **JANEŽ PEKLENIK**, so sodelovali **MIRKO KLANJŠČEK**, dipl. ing., **IVAN VENGUST**, dipl. ing., mag. **ANDREJ KONJAJEV**, dipl. ing. in mag. **ERNEST ZEBEC**, dipl. ing.

Nagrajena inovacija je pomemben prispevek na poti preobrazbe naše proizvodnje, to je razvoja in uporabe delovnih naprav visoke tehnologije, ki bo Iskri omogočala večjo storilnost in uspešno prodajo elektronskih naprav na tujem tržišču. Lani so omenjeni avtorji za ta dosežek prejeli tudi priznanje Inovator leta občine Kranj.

Napravo za vstavljanje elektronskih komponent v tiskana vezja je projektiral in konstruiral **Borut Ahačič**, izdelana je bila v Orodjarni v Iskri Kibernetiki. Fakulteta za strojništvo je sodelovala pri konstruiranju koordinatne mize, pri projektiranju in izvedbi uvoženega krmilja in pogonov ter pri izdelavi programske opreme. Naročnik omenjene opreme je bila Iskra Telematika, kjer vstavljalnik uspešno deluje.

Inženir Borut Ahačič je verjetno eden najboljših konstruktorjev v TOZD Orodjarna. Konstruiral je vrsto najzahtevnejših specialnih strojev za obdelavo in montažo, ki jih uporabljajo Iskre v Kranju, v letošnjem letu pa tudi kupci na Kitajskem in v Sovjetski zvezi. Je tudi avtor konstrukcije mehanskega dela robota ROKI 200. V zadnjem času je konstruiral tudi druge fleksibilne naprave, kot so manipulatorji za strego na stiskalnicah in strojih za brizganje plastike.

V TOZD Orodjarna smo se pogovarjali o omenjeni inovaciji z Borutom Ahačičem. Povedal je,

Nagrajenci, ki so sodelovali pri razvoju in uvajanju vstavljalnika za elektronske komponente v plošče tiskanega vezja. Od leve proti desni: Ivan Vengust, Andrej Konjajev, Borut Ahačič in Mirko Klanjšček.

da so v Iskri Telematiki pred leti ročno vstavljali elektronske komponente v tiskana vezja in sicer s pomočjo šablon. Delo je bilo zamudno, utrujajoče in povezano z napakami. Zato je Iskra Telematika želela sodobnejšo opremo, da bi ta dela avtomatizirali.

»Z razvojem štiriosnega računalniško krmiljenega sistema za vstavljanje elektronskih komponent v plošče tiskanega vezja je Iskra Telematika posodobila izdelavo tiskanih vezij za proizvodnjo telekomunikacijskih naprav. Storilnost je pet do sedemkrat večja, dosegli so tudi visoko zanesljivost in kakovost izdelanih plošč tiskanega vezja. Vstavljalnik je bil v celoti zasnovan, izdelan in preizkušen v laboratoriju LAKOS na Fakulteti za strojništvo in v Enoti za avtomatizacijo in robotiko v TOZD Orodjarna v Iskri Kibernetiki,« je povedal Borut Ahačič.

— V novo opremo ste vložili veliko znanja, zato so rezultati

gotovo pomembni tudi za Iskro Kibernetiko?

»Iskra Kibernetika je s tem dobila nov izdelek visoke tehnologije, bogate izkušnje pri razvoju in dobro osnovo za nadaljnji razvoj računalniško krmiljenih delovnih sistemov za fleksibilno avtomatizacijo proizvodnih procesov. Po-

memben je tudi devizni prihranek, saj ni bilo treba kupiti tuje opreme. Manjša je tudi odvisnost od tujih dobaviteljev. Utrujajoče in monotono ročno vstavljanje elektronskih komponent sedaj ni več potrebno.

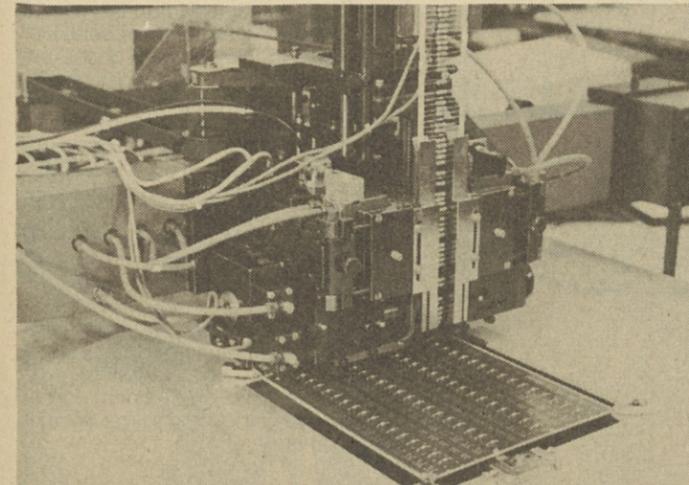
Numerično krmiljeni vstavljalnik ustreza vsem zahtevam uporabnikov in veljavnim standardom JUS ter mednarodnemu standardu EIA. Zato so se zanj zanimali večji domači proizvajalci elektronske opreme in tudi nekatere tuje firme.

— Morda bodo bralce zanimale osnovne značilnosti novega stroja?

»Vstavljalnik je numerično krmil-

ljena naprava za vstavljanje aksialnih elektronskih komponent v plošče tiskanega vezja. Pogoj je štiriosni servo motorji, ki jih domači proizvajalci uporabljamo šele v zadnjih letih. Elektronske komponente, kot so razne diode, kondenzatorji in upori, so nalepljene po programu na posebnem traku (sekvencer). Vstavljalnik lahko s programi hitro prilagodi različnim parametrom elektronskih delov. Vstavimo lahko 3.600 delov na uro. Dosegli smo tudi veliko točnost pozicioniranja mize: 6 0,02 mm.

— Nalogo ste rešili v tesnem sodelovanju s strokovnjaki s Fakultete za strojništvo v

Elektronske komponente so nalepljene po programu na posebnem traku. Vstavljalnik lahko s programi hitro prilagajamo različnim parametrom elektronskih delov. Vstavimo lahko 3.600 delov na uro. Vezja so zanesljiva in kakovostna, utripajoče in monotono ročno vstavljanje komponent sedaj ni več potrebno.

Ljubljani in Iskre Telematike. Kakšna je bila njihova vloga?

»Na fakulteti so konstruirali in izdelali koordinatno mizo, pri čemer je imel pomembno vlogo **Mirko Klanjšček**, dipl. ing. Za programiranje krmilnika Sinumerik 3M, ki smo ga kupili pri Siemensu, je poskrbel **Ivan Vengust**, dipl. ing. Sodeloval je tudi pri študijah o servo pogonih in pri optimizaciji regulacije teh pogonov, ki sta jih izvedla mag. **Andrej Konjajev** in mag. **Ernest Zebec**.

Pri montaži in uvajanju stroja v proizvodnjo so imeli največ zasluga **Jože Štefe** iz Orodjarne, strokovnjaki s Fakultete za strojništvo ter **Matjaž Jakelj** in **Milan Nadišar** iz Iskre Telematike. Naprava je priključena na osrednji računalniški sistem za numerično krmiljenje strojev, kar omogoča hitro prilagajanje vstavljanja komponent za posamezne serije plošč tiskanega vezja.

— Kako boste pridobljeno znanje in izkušnje uporabili pri

razvoju sodobne fleksibilne avtomatizacije in robotike?

»Priznanje našim dosedanjim dosežkom na tem področju so letošnja naročila kitajskih in sovjetskih kupcev. Za prodajo na Kitajsko smo v Orodjarni izdelali sodobna avtomata za zakovanje magnetnih jeder po tehnologiji, ki je že uveljavljena v Iskrinih tovarnah (Stikala, Števci). Kitajskim kupcem smo omogočili enomešno usposabljanje. Preizkušamo tudi šest avtomatov za sovjetskega kupca. Pričakujemo, da bodo tudi na tujem zadovoljni z Iskrino opremo, kar je osnova za večji izvoz opreme za fleksibilno avtomatizacijo.

Novo znanje uveljavljamo tudi v lastni proizvodnji. Na stroj za brizganje plastike Engels v Tovarni sestavnih delov smo priključili triosni manipulator s pnevmatskim pogonom za odvzemanje in sortiranje števčnih kolotov. S podobnimi manipulatorji naj bi izpopolnili še druge stroje za brizganje plastike.

Nova oprema, ki jo razvijamo in uvajamo v proizvodnjo, je običajno unikatna, zato porabimo veliko časa predvsem dobimo dovolj izkušenj. Potrebujemo tudi sposobne strokovnjake, ki bi izdelano opremo hitreje uvajali v tehnološke procese.

Alojz Boc

Iskra

Iskra Commerce Ljubljana

vabi k sodelovanju sodelavce za opravljanje del in nalog za nedoločen čas

V vodstvu DO

strokovnega sodelavca za zunanjo trgovino v inženiringu

(za skupna vlaganja in prenos tehnologije)

Pogoji:

- končana fakulteta za elektrotehniko II., ali I. stopnje
- 5 let ustreznih delovnih izkušenj
- zunanjetrgovinska registracija
- aktivno znanje angleškega, ali nemškega jezika ter zaželeno znanje francoskega jezika
- 3 mesečno poskusno delo

V Tržnem področju dežele v razvoju

izvoznega komercialista v izvoznem sektorju Latinske Amerike

Pogoji:

- končana ekonomska fakulteta II., ali I. stopnje, ali fakulteta za elektrotehniko II., ali I. stopnje
- 2, oz. 3 leta ustreznih delovnih izkušenj
- aktivno znanje španskega jezika
- 3 mesečno poskusno delo

V nabavni dejavnosti

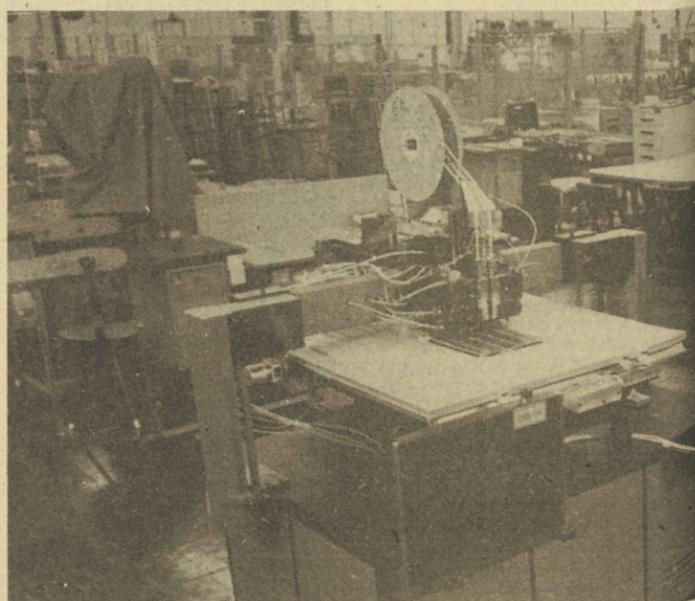
vodja panoge domače nabave

(za barvno metalurgijo)

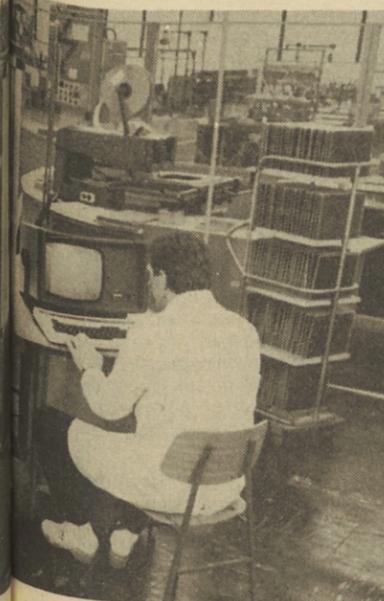
Pogoji:

- VII. stopnja izobrazbe ustrezne tehnične smeri
- 4 leta ustreznih delovnih izkušenj
- 3 mesečno poskusno delo

Kandidati naj vloge z dokazili o izpolnjevanju objavljenih pogojev v 8 dneh po objavi pošljejo na naslov: ISKRA COMMERCE LJUBLJANA, kadrovski sektor, Topniška 58, Ljubljana.

Z numerično krmiljenim vstavljalnikom je Iskra Telematika posodobila izdelavo tiskanih vezij za proizvodnjo telekomunikacijskih naprav

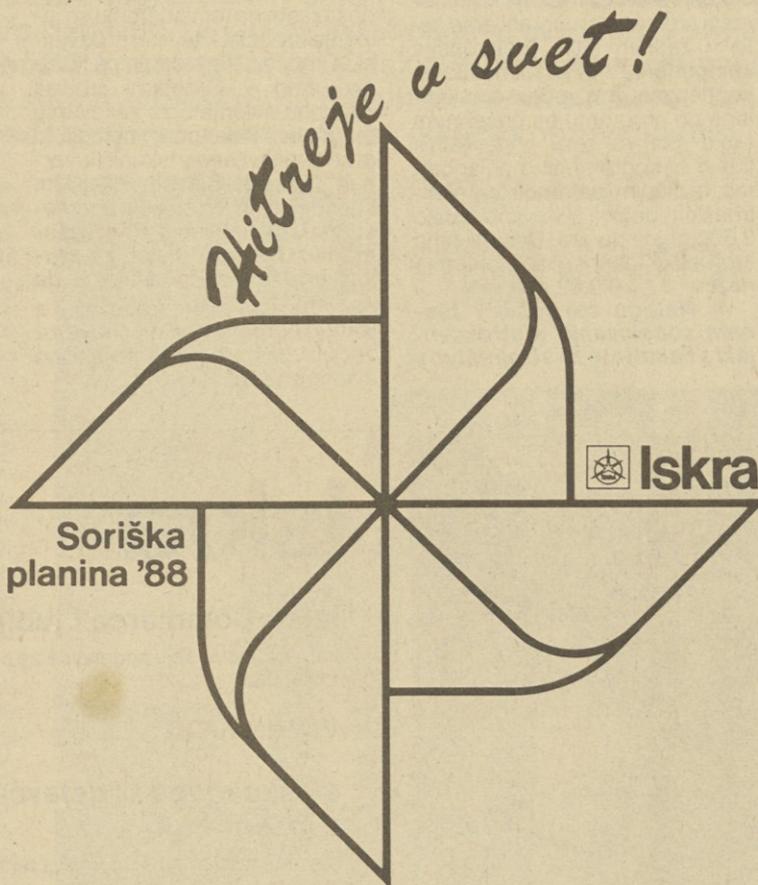

Zabaval nas bo Agropop

Priprave na dan Iskre — dan borca, ki ga bo leto s organizirala Iskra v Železnikih, so v polnem zamahu, o čemer pričča tudi četrta seja Odbora za proslavo vsakoletnega srečanja Iskrašev. Na seji so pregledali zapisnik prejšnje seje odbora in delo komisij ter ugotovili, da vse po teka po zastavljenih načrtih. Kot zanimivost povejmo, da je med načrtovanimi pripravami že dokončno sklenjeno, da bo na popoldanskem delu srečanja Iskraše zabaval znani slovenski zabavni ansambel Agropop.

Na četrtkovi seji Odbora za proslavo dneva Iskre — dneva borca, ki je bila tudi to pot v Iskri v Železnikih, so člani ob pregledu zapisnika tretje seje sklenili, da bi nekaj dni pred srečanjem Iskrašev na Soriški planini, v predverju Iskrine stolpnice v Ljubljani odprli rastavo likovnih del Likovne skupine Iskra Železniki.

Delo posameznih komisij poteka po načrtovanih pripravah in dogovorih. Pri osnutku samega programa prireditve so člani Odbora predlagali nekaj sprememb, predvsem da je potrebno skrajšati govorni del programa, vnesti glasbene vložke in mu dati lahkotnejši in živahnejši ritem. Poleg tega pa je potrebno pripraviti tudi scenske prijembe. Po prvem delu programa, ki bo trajal

nekje do poldneva, bodo Iskraše zabavali ansambel Obzorje, folklorna skupina, lovška družina bo uprizorila lovski krst, planinci bodo lahko odšli na Lajnar in Možic, drugi se bodo lahko poskušali v streljanju z zračno puško, balinanju in vlečenju vrvi. Ob vseh teh prireditvah pa vsekakor ne smemo pozabiti kot smo že v uvodu omenili, na znano slovensko zabavno skupino Agropop, ki bo zabaval zbrane v popoldanskem delu prireditve.

Tudi za otroke, ki se bodo pridružili staršem na Soriški planini, bo poskrbljeno z otroškim programom pa z baloni, vetrnicami in sladoledom. Na Soriški planini bodo organizirali tudi pošto, kjer bo dostopen tudi žig z znakom prireditve.

Komisija za promet mora do konca maja pripraviti profesionalno poročilo za ureditev prometa na Soriško planino, vsi Iskraši pa bodo dobili tudi grebenško karto planine.

Tako. Druge priprave, o katerih smo pisali že v prejšnjih številkah glasila, potekajo po dogovorih, naslednja seja Odbora za proslavo dneva Iskre — dneva borca bo drugega junija, ko si bodo prisotni lahko ogledali tudi prireditveni prostor, mi pa bomo posredovali tudi kakšno sliko s Soriške planine.

VŽ

Iskra SOZD

Predsedstvo Koordinacijskega sveta ZSMS SOZD Iskra

Premajhna pozornost tehnološkemu razvoju!

Iskrino mladinsko predsedstvo se je to pot zbralo v sežanski Elektroakustiki, ki je v resnih ekonomskih težavah. Najbolj jih pestijo ekonomski in tehnološki presežki delavcev, zato so si tudi mladinci to temo izbrali za predmet petkovskega pogovora.

V uvodu je mladincem spregovoril direktor sežanske Elektroakustike Edo Drašič, ki je predstavljal poslovanje delovne organizacije, kjer je na kratko obdelal posamezne programe, zaključni račun in prikazal rezultate prvega trimesečja. Mladince je opozoril tudi na težak ekonomski položaj tovarne, ki se je tudi v preteklosti ubadala s podobnimi težavami. Danes pa že v tako kritičnem družbeno-ekonomskem trenutku delavce v sežanski Iskri pestijo dokaj veliki ekonomski in tehnološki viški, saj od štiristo zaposle-

nih stotim delavcem le še s težavo zagotavljajo delo. Presežki v tovarni so nastali zaradi spreminjenega programa, ko so nekatere od bivših programov opustili, na ostalih programih pa so z napredkom tehnologij potrebe po predvsem montažnem delu delavcev znatno manjše. Te presežke delavcev skušajo v delovni organizaciji reševati predvsem s selektivnim nagrajevanjem, naravno fluktuacijo in prestrukturiranjem.

V zanimivi razpravi, ki je sledila predstavitvi problematike, so mla-

dinci z dokaj poglobljenimi in podrobnimi vprašanji pa tudi že z izoblikovanimi idejami in predlogi, skušali razjasniti položaj zaposlenih v sežanski Iskri. Morda bi lahko za enega izmed vzrokov presežkov v tej tovarni omenili, da so poslovodne strukture, ki so se v preteklosti menjavale, premalo pozornosti posvečele spremljanju razvoja tehnologij v svetu in sploh prepočasni sledile tehnološkemu napredku. In tudi mladinci, ki v večini delajo v svojih delovnih organizacijah v proizvodnji, so bili po ogledu Elek-

troakustike kar nekako preseženi nad nizko ravnijo proizvodnje te Iskrine tovarne.

Na petkovem srečanju mladinci o problematiki tehnoloških in ekonomskih viškov niso izrekli dokončne besede. Iz razprave je bila razvidna kompleksnost problema in nedvomno bodo morali še bolj poglobljeno zavzeti stališča do omenjene problematike.

To so se tudi dogovorili, s tem, da bodo dokončne zaključke sprejeli takrat, ko bodo podana tudi strokovna stališča SOZD Iskra in se bodo opredelili za eno izmed možnih rešitev tehnoloških in ekonomskih presežkov delavcev v Iskri.

VŽ

V sedanjem trenutku mora sindikat dejavno poseči v srčiko gospodarjenja in samoupravljanja

Srečanje sindikalistov Iskre

To pot je bilo tradicionalno poretško srečanje Iskrinih sindikalnih aktivistov od šestega do osmega maja. Posvetovanja v Poreču in letne konference Iskrinega sindikata so se udeležili v veliko manjšem številu kot pretekla leta. Nedvomno je to posledica sedanjega, ne preveč rožnatega gospodarsko političnega trenutka. Prav slednje pa zahteva od sindikata kot celote, še posebej pa od sindikalnih aktivistov, trdno začrtane poti in smernice za reševanje današnjih in jutrišnjih problemov in strnitev vrst članov sindikata, ki morajo skupno razreševati sedanje težave v dobro vseh zaposlenih v Iskri.

Zato so tudi sobotni dopoldanski del namenili aktualnim gospodarskim in družbenim problemom v Iskri, o katerih sta temeljito in poglobljeno spregovorila predsednik Poslovnega odbora Franc Šifkovič in direktor Interne banke Fabio Škopac. V drugem delu dopoldanskega dela pa so osvetlili temo, s katero se v Iskri že nekaj let srečuje mo, to je z Osnutkom samoupravnega sporazuma o združevanju v sestavljeno organizacijo, katerega je stvarno in poglobljeno komentiral svetovalec predsednika PO SOZD Iskra Pavle Gantar.

V popoldanskem delu je bilo govora o aktualni temi, še kako pomembni za Iskrin sindikat v današnjem trenutku, to je o tehnoloških in ekonomskih višjih v sestavljeni organizaciji. Za veliko večino delovnih kolektivov je ta problem dokaj velik, predvsem pa za tiste sredine in delavce, ki se bodo s to problematiko srečevali v naslednjem obdobju. O tem vprašanju sta spregovorila člana poslovnega odbora SOZD Iskra Rado Faleškini in Jože Godec, prisotni pa so po burni in poglobljeni razpravi sprejeli tudi stališča Konference zveze sindikatov SOZD Iskra do ekonomskih in tehnoloških presežkov v Iskri.

Drugega dne posvetovanja je bila letna konferenca Iskrinega sindikata, na kateri so pregledali do sedanje delo, določili smernice nadaljnjega delovanja in sprejeli sklepe Konference Zveze sindikatov SOZD Iskra.

Likvidnost na robu obvladljivosti

Dopoldanski, otvoritveni del posvetovanja sindikata SOZD Iskra v Poreču je bil v svojem prvem delu posvečen oceni stanja in perspektiv SOZD Iskra ter analizi likvidnostnega stanja naše sestavljene organizacije združenega dela. Prvi je spregovoril predsednik PC SOZD Iskra Franc Šifkovič in v uvodu orisal težke razmere naše gospodarske in politične krize, ki jo seveda čuti tudi Iskra:

»Zato je usoda Iskre tudi povezana z usodo celotnega jugoslovanskega gospodarstva.« Jaz dejal Šifkovič »vsaj boljšega njegovnega dela in z usodo ukrepov, ki so predvideni v drugi polovici leta. Ukrepi bomo uresničili, če bomo imeli finančno podporo mednarodnih institucij. Tako bodo obstajale možnosti, da se Iskra lažje konsolidira in uresniči svoje postavljene cilje. V tako kriznih razmerah se mi zdi še posebej pomembno, da ima podjetje, kot je Iskra, trdnost in orientacijo ne glede na vse probleme in težave. Iskra ima v tem trenutku trdnost postavljene cilje, strategijo celo do leta 2000 in operativni program, oblikovan v šestih točkah.

To je eden izmed pomembnih dosežkov celotne Iskre v lanskem letu, kajti prepričan sem, da je velika večina jugoslovanskih podjetij pa tudi slovenskih, brez operativnih strateških ciljev.«

Med lanske letošnje pozitivne rezultate je prišel konsolidacijo vodstva v Iskri nasploh in v nekaterih njenih DO. Prav tako delujejo vsi samoupravni, politični in strokovni mehanizmi in je v oblikovanje strokovne politike Iskre vključenih zelo veliko ljudi. V nadaljevanju je obširneje spregovoril o soočanju s trgov, upadanju prodaje doma, plačilnimi težavami dežel v razvoju in o spremembah v poslovanju z deželami SEV.

Pretežni del svojega nagovora je Franc Šifkovič posvetil že omenjenim šestim temeljnim strateškim točkam Iskre. Med drugim je na prvem mestu izvoz. Dejal je, da smo to prvo točko uresničili in nadaljevali:

»Še posebej smo bili uspešni na zahodu, kjer je bilo pričakovati, da bo najteže. Ten denice — rezultati letošnjih prvih treh mesecev kažejo, da

imamo prav na zahodu še možnosti. Imamo pa velike probleme v deželah SEV in v deželah v razvoju.

Izvoz v Evropo celo povečujemo za okrog 6% v primerjavi z enakim obdobjem lanskega leta.

Izvoz bo prva in temeljna orientacija Iskre, še posebej po 15. maju. Prvi izračuni kažejo, da je prva rešitev za Iskro v povečanju izvoza. Domači trg bo letos še vedno stagniral, medtem ko nam izvoz teče in predstavniki naše INO mreže so nam na dvodnevem posvetovanju na Bledu zagotavljali, da so ta tržišča še veliko večja kot pa si mislimo in, da bi imeli možnost izvoziti precej več kot pa izvažamo sedaj — skratka, naših izdelkov primanjkuje.«

Ob drugi točki, ki se nanaša na kadre in zaposlovanje, je Franc Šifkovič menil, da je konec z obdobjem polne zaposlenosti v Sloveniji, kjer smo 40 let živeli kot izjemen otok v Evropi. Prva poteza v tem smislu je bila lani omejitev zaposlovanja v Iskri. Potem pa je dejal:

»Za letos pa je potrebno politiko zaposlovanja tako zaostri, da je zaposlovanje potrebno popolnoma zaustaviti, vsaj začasno — razen zaposlovanja izobraženih, kvalificiranih ljudi. Pod izobrazbo štejem poklic, za katerim moramo v Iskri stremeti, da ga ima čim večje število ljudi. Danes je v Iskri 40% ljudi brez poklica, z osnovno šolo, ali pa še to ne. To je izjemno hudo breme Iskre, ki ga je pač podedovala zaradi strukture svojih programov in brezglavega zaposlovanja v preteklih letih. Še posebej pa je ta odstotek kritičen glede na to, da smo elektronska industrija in da gremo vedno v večji meri v programe, ki terjajo zelo malo fizičnega dela. Najbolj drastičen primer je prehod s crossbar telefonije na digitalno telefonijo v Telematiki, ali pa prehod z analognih tehnologij v digitalne tehnologije v Elektrozvezah in seveda tudi drugod. Fizično delo se danes v strukturi zmanjšuje na 20 — 30%, vse ostalo so opravila, ki terjajo drugačna znanja.

Vstopamo v čas, ko en sam poklic verjetno ne bo dovolj za 40 let delovnega življenja. Danes ljudje mislimo, da to, kar smo se naučili, velja za ves čas delovne dobe. Ta doba je minila tudi v Sloveniji in odgovornost vsakega posameznika je, da se izobražuje in, da dopolnjuje svoja znanja.

Lotevamo se velikih izobraževalnih projektov, kjer bomo začeli od osnovne šole, predvsem v tem smislu, da človek dobi poklic in, da zna nekaj delati. Med temi 40% ljudi, ki imajo samo osnovno šolo, je ogromno sposobnih ljudi, ki se iz raznih razlogov pač niso mogli naprej šolati. Povsod bomo torej morali dati veliko več poudarka izobraževanju. To je tudi odgovornost vsakega posameznika, da to vidi in, da del svojega prostega časa vložijo v izobraževanje. Radikalni bomo morali biti tudi pri problemu gibljivosti vseh nas, ki je zelo slaba lastnost Slovencev nasploh. Mi se

težko premaknemo iz kraja v kraj, z delovnega mesta na delovno mesto. Če pa hočemo v okviru Iskre ta problem reševati, potem bomo morali vsaj začasno premeščati ljudi iz delovne organizacije v drugo delovno organizacijo, iz kraja v kraj, ljudi voziti na delo in iskati drugačne načine za reševanje teh problemov. Tukaj vidim pomembno vlogo sindikata, da osvešča in prepričuje ljudi, da je to potrebno.«

»Naložbe so gibalno razvoja«, je menil Šifkovič, ko je govoril o tretji točki, ki zadeva naložbe, »saj brez njih ni napredka«. Končati je potrebno z naložbami v zidove, saj je, po njegovem mnenju, Iskra v tem smislu dograjena za 10 do 15 let vnaprej, zato pa bo v prihodnje gibalno razvoja znanje, oz. naložbe vanj. Lani so bile naložbe tudi selekcionirane in naša naloga je, da bi letos pričeli vsaj z dvema, tremi naložbami na področju elektromotorjev, v Kibernetiki, Avtomatiki, Avtoelektriki in Kondenzatorjih.

Četrta točka je zadevala finance, oz. denar. Po njegovem mnenju se še vedno obnašamo, kot da denar ni ključ vsega, čeprav ga rabimo tudi za izplačilo OD. Zato ni nič čudnega, če tarnamo nad obrestmi, za katere morajo nekatere naše DO dati že kar 25—30% celotnega prihodka. Vprašanje zase je obračanje sredstev, na katerega ne bi znal odgovoriti marsikateri vodilni delavec v Iskri. Faktor obračanje je bil zelo nizek, 1,2 v letu 1986, leta 1987 pa smo ga povečali na 1,7, kar praktično pomeni, da smo lani močno zmanjšali zaloge. Tudi akumulacija nam je padla s 3,6 v letu 1986 na 2% lani, toda padla ni samo v Iskri, temveč v vsej državi. Zato bo potrebno z denarjem bistveno racionalneje gospodariti, večati delež lastnega denarja, ker to je neodvisnost, to je moč podjetja.

Naslednja, peta točka je zadevala obvladovanje celovite kakovosti. O njej je Franc Šifkovič dejal:

»Odstotek denarja, porabljenega v te namene, smo povečali z 2,8 na 4,2%. Ko pa ugotavljamo, zakaj je bil denar uporabljen, ugotavljamo, da za popravilo izmeta in reklamacije. Začeti bomo morali drugače. Danes vsi naredimo vse, samo da bi izmeta in reklamacij ne opazili. Marsikakšen izdelek ne pride nazaj čez mejo, ampak vse storimo tako, da vse zunaj popravimo, da ljudje o tem sploh ne

vedo. Tukaj bo moral voditi tudi sindikat bolj operativno politiko. Če vsak izmed nas ne bo pazil, da se bo racionalno obnašal, nimamo možnosti uspeha na tem področju. Japonci uspevajo zato, ker vsi tako delajo, saj sploh nimajo kontrolorjev v našem smislu.

Moderne družbe danes ne gradijo hierarhij, ampak je odgovornost za kvalitetno delo, za poslovanje na slehernemu. Uspešne so tiste delovne organizacije, ki so uspele tudi v tem. Dobra vodilna ekipa je premalo, če s svojimi idejami ne prodre do zadnjega človeka — če je le-ta dober delavec. V Iskri hočemo imeti dobre delavce in jih ustrezno nagrajevati, sprejemati take pravilnike, da bo možno nagraditi vsakega delavca, ne glede na to, kdo in kaj je.

O zadnji, šesti točki, ki govori o področju raziskav in razvoja pa je Franc Šifkovič menil:

»V Iskri imamo velike potenciale — skoraj 3000 ljudi, znotraj tega števila je izredno veliko šolanih, kvalificiranih ljudi. Generalna ocena pa je, da ima Iskra zastarele izdelke (več kot 5 let, kar je norma) in, da imamo premalo novih izdelkov. Letos bomo poskušali nastavitvi bazo za vsako delovno organizacijo, koliko je neposredni učinek razvojno-raziskovalnega dela, koliko je novih izdelkov in potem bomo to merili iz leta v leto. Tudi sindikalna organizacija bi morala postaviti zahteve za vseh teh šestih točk. Sklep delavskega sveta je, da se v vsaki delovni organizaciji ocenijo rezultati po teh šestih točkah in, da se na osnovi teh šestih točk tudi oceni delo vodstva vsake DO in celotne SOZD. V tej dejavnosti je še mnogo ljudi, ki iz leta v leto nekaj raziskujejo in razvijajo, česar pa ni moč prodati. Mi potrebujemo razvoj, ki ga bo lahko prodati, mi smo tovarna, nismo univerza, ali inštitut. Razvoj in raziskave rabimo zato, da pridemo do novih tehnologij, da lahko nove tehnologije osvojimo in, da proizvajamo nove izdelke.

Ustvariti ustrezne pogoje, dati v roke opremo, — hočemo pa nove izdelke! Brez njih ni perspektive. Če se ne bomo kompletno poenotili in šli skupaj v isto smer, ob podpori sindikata, zveze komunistov, mladine, nimamo možnosti za uspeh. Iskra ima linijo — orijentacijo, ekipo, šest sprejetih točk na delavskem svetu in to moramo zahtevati od vseh. Pogledajte, kako so zasedene marketinške službe, saj nekatere velike delovne organizacije sploh nimajo marketinških služb in se še danes izgovarjajo, da jim bo prodajala Iskra Commerce. Nikoli pa se nismo za to dogovorili. Produktno trženje je stvar delovnih organizacij, Iskra Commerce pa bo imela funkcijo regionalne mreže v Jugoslaviji in zunaj nje. Trg je ključni problem: — ali ga poznaš, ali ga raziskuješ. Sindikalna organizacija bi se morala v tem trenutku dosti bolj konkretno usmeriti v problematiko dela posamične delovne organizacije, saj imamo orodja in programe, ki bodo razdeljeni postopno vsakemu delavcu. Potem pa moramo iti v akcijo osveščanja, pritiska, da to tudi uresničimo.

Če realiziramo 60, 80%, bo to zelo dobro. To pa so realni cilji, ne utopija! Iskra kot celota se mora boriti tudi za to, da se spremeni sistem. Podjetja naj bodo samostojnejša, manj pod vplivom države in politike. Nožranje probleme pa moramo hitro reševati, saj jih je ogromno. Zahtevati moramo

enotnost, brez enotnosti nimamo možnosti uspeha, enotnost konceptov, ki je samoupravno sprejeta in jo je potrdil delavski svet. Graditi moramo močno Iskro, saj imamo le tako več možnosti. Vsak delček bi težje živel zunaj Iskro kot pa znotraj nje. Seveda pa moramo graditi Iskro, kjer bo baza delovna organizacija, ne TOZD. Ostro sem proti temu, da so TOZD poslovni subjekti. To tudi ni bilo nikoli mišljeno po ZZD. Baza je delovna organizacija in delovna organizacija je samostojen poslovni subjekt, »je zaključil svoja izvajanja Franc Šifkovič.

Za njim je podal oceno likvidnostnega stanja v SOZD Iskra direktor Iskrine Interne banke Fabio Škopac. Dejal je:

»Likvidnostna situacija SOZD Iskra je tesno povezana z uspešnostjo njenega poslovanja ter s strukturo virov sredstev, s katerimi razpolaga.

V obeh pogledih je bilo za Iskro leto 1987 relativno slabo. V tem letu (razen pri izvozu) beležimo upadanje vseh kazalcev uspešnosti poslovanja, tako v absolutnih zneskih, kot relativno v primerjavi z gospodarstvom SRS. Obseg proizvodnje je bil manjši za 4,2% (v SRS za 1,2%), celotni prihodek se je povečal za 94% ob približno 130% inflaciji, močno so se povečale izgube, ki so skupno znašale 26 mrd din, oz. saldarno z akumulacijo je neto izguba znašala 6 mrd din. Delno so taki rezultati tudi posledica sprememb v obračunskem sistemu, vendar tudi ocene cash-flow kažejo na finančni primanjkljaj v letu 1987 in sicer v višini okoli 10 mrd din (vključno z investicijami do ravni enostavne reprodukcije). V kalkulirani stroški revalorizacije zalog kot element direktne razporeditve inflacijskega dohodka v poslovni sklad (145 mrd din) so bili v celoti uporabljeni za kritje obresti in tečajnih razlik (126 mrd din) ter izgub (26 mrd din). Izboljšanje strukture virov sredstev v bilanci stanja, ki ga izkazuje SOZD Iskra je torej doseženo predvsem obračunsko ne pa tudi »realizirano« v denarju. Formalno se je delež lastnih virov v poslovnih sredstvih po zbirni bilanci SOZD Iskra povečal z 20,8% v l. 1986 na 22,1% v l. 1987 vendar je to še vedno komaj 1/2 republiškega povprečja, ki v letu 1987 znaša 42%. Za Iskro je torej značilna zelo velika odvisnost od kreditov in posledično velika občutljivost na vse restriktivne ukrepe ekonomske politike, še posebej na kreditno-monetarnem področju. Ne glede na »formalno« izboljšanje

je deleža lastnih virov sredstev v poslovnih sredstvih pa kazalci likvidnosti kažejo na slabšanje situacije.

Poslabšanje likvidnostne situacije, ki jo kažejo kazalci je zelo močno, na negativne trende pa kažejo tudi drugi podatki o financiranju proizvodnje. Pri financiranju materialnih naložb se je povečal delež neto dolga s 34% na 36%, neto dolg v celoti pa se je povečal s 97,7 mrd v letu 1986 na 233 mrd din v letu 1987, oz. za 138%. Primerjalno se je celotna pasiva, vključno z efekti revalorizacije, povečala za 130%, celotni prihodek na osnovi prodaje pa za 106%. Odvisnost Iskro od kreditov in to v veliki meri kratkoročnih, se je torej v l. 1987 povečala in je po naših ocenah na meji obvladljivosti.

Delež neto dolga v celotnem prihodu od prodaj znaša 27%, kar pomeni da kar 1/3 realizacije bremenijo obresti in tečajne razlike za izposojanje sredstev.

Ocenjujemo, da se situacija v letu 1988 ne izboljšuje, saj se znova pojavljajo visoke izgube v poslovanju (24 mrd din), likvidnostna situacija pa se je močno zaostrila. V posameznih DO, ki izkazujejo visoko nelikvidnost so tudi vse večje težave pri izplačilu

OD. Najslabša likvidnostna situacija je v DO: Delta, Telematika, Elektroakustika, Elektrozeve in Zmaj, kjer je finančna situacija zelo kritična, obseg zadolženosti pa skoraj neobvladljiv. Zelo resna je tudi situacija v Iskri Kibernetiki, ERO, Mikroelektroniki in Avtomatiki. Pravzaprav kazalci finančnega položaja približno normalno situacijo kažejo le v delu elektromotorske proizvodnje, anten in Elektrooptiki, vsi ostali deli Iskro se trajno, ali občasno srečujejo z resnejšimi likvidnostnimi problemi. Veliki so tudi »pritiski« na interno banko v smislu »reševanja situacije« predvsem ob izplačilih OD, vendar glede na sedanji obseg zadolženosti in razpoložljive vire sredstev dajemo prednost predvsem ustanoviteljicam z dobroimetjem v banki, ostalim pa le v okviru možnosti dodatnega zadolževanja, ki pa so zelo skromne. Tudi v preostalem delu leta torej lahko v Iskri pričakujemo velike likvidnostne težave in tudi probleme pri izplačilih OD, »je končal Fabio Škopac.

Po izvajanjih obeh govornikov se je razvila razprava, v kateri je sodelovalo precej Iskrinih sindikalnih aktivistov. Tako je **Silvo Lednik iz Elektrozeve** razpravljal o finančnem sta-

nju in izrazil potrebo po hranilniški službi v Iskri in Interni banki.

Ljuben Karašov iz Zmaja je opozoril na pereče vprašanje cen in na potrebo po izdelavi skupne projektne cenovne politike v sistemu Iskra.

Jože Oblak iz Elementov je v daljši razpravi govoril o položaju delavca in možnosti njegovega vpliva na poslovanje, o lokalističnem zapiranju v

posamezne kolektive in opozoril na to, da moramo v ljudeh spodbujati pripadnost kolektivni Iskre ter od vodilnih terjati večjo odgovornost.

Matjaž Koželj iz Mikroelektronike je obrazložil položaj Mikroelektronike in opozoril na še vedno nerešen statusni problem te naše DO kot izrazito infrastrukturne organizacije.

Miloš Vodopivec iz Avtoelektrike je obširneje govoril o vlogi sindikata in o težavah pri delu s ljudmi zaradi stalno spreminjajoče se ekonomske politike, ki ne vliva upanja v izboljšanje celotnega položaja delovnega človeka, pri čemer je še posebej opozoril na ukrepe po 15. maju.

Slavko Keršmanc iz Avtomatike je posebej govoril o proizvodnji in

trženju sistemov, česar pa še ne znamo zadovoljivo reševati. Poudaril je, da pri izplačilih osebnih dohodkov ne bi smeli biti enako prizadeti dobri kolektivi tako kot slabi kolektivi.

V razpravi so sodelovali še nekateri drugi sindikalni aktivisti, ki so predvsem opozarjali na težave delovanja in vloge sindikata v sedanjih težkih ekonomskih razmerah.

Novi temelji Iskre

Drugi del dopoldanskega zasedanja je bil posvečen predstavitvi osnutka Samoupravnega sporazuma o združevanju v SOZD Iskra, o čemer je govoril Pavle Gantar, ki je dejal:

»Glede vsebine osnutka novega samoupravnega sporazuma o združevanju v SOZD Iskra, ki je sedaj v obravnavi v Iskri, bi začel s stališči, ki so bila sprejeta na posvetovanju predstavnikov samoupravnih organov, DPO in poslovnih delavcev Iskre v Poreču že leta 1985. Takrat smo že sprejeli stališča, ki naj bi bila tudi osnova za tim. reintegracijo SOZD Iskre in s tem tudi osnova za izdelavo novega samoupravnega sporazuma o združevanju v SOZD Iskra. Takratni sestanek v Poreču je imel precejšen odmev v Iskri pa tudi zunaj Iskre in v slovenski javnosti.

Osnovna stališča, ki so bila takrat sprejeta, so podajala tudi usmeritev za izdelavo novega samoupravnega sporazuma.

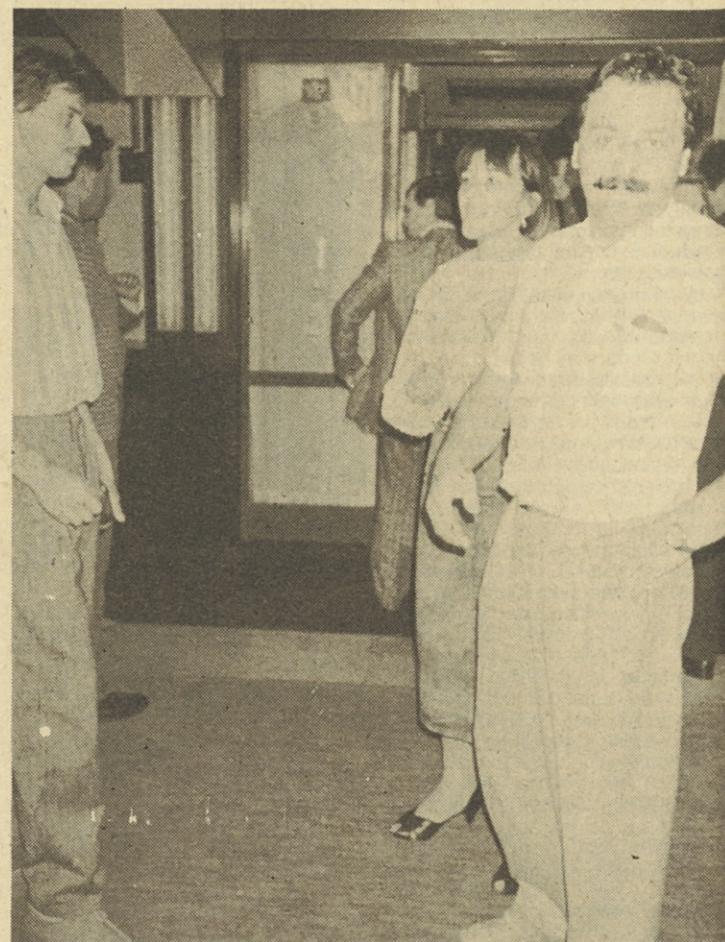
Osnovno izhodišče je bilo, da mora biti eden izmed glavnih ciljev Iskre ustvarjati čim večji dohodek — dobiček. Torej smernica, da je treba Iskro tako organizirati, da bomo dosegli čim večji dohodek. To pa zato, da bomo lahko uresničevali cilje, ki so bili postavljeni. Tako je bilo sprejeto, da je treba zagotavljati čim večjo socialno varnost delavcev. Omogočiti je potrebno prestrukturiranje Iskre in takšna vlaganja, ki bodo omogočala spremljanje svetovnih tehnoloških gibanj. V osnutku sporazuma je vsebovana vrsta elementov, ki naj bi omo-

gočali socialno varnost delavcev, kot tudi to, kako naj bi prestrukturirali Iskro v skladu s sodobno tehnologijo. Poseben poudarek je bil namenjen kadrovski politiki, zlasti zagotavljanju možnosti izobraževanja in šolanja kadrov. Nadalje je bila zelo pomembno poudarjena usmeritev, da je treba Iskro tako globalno peljati, da bo čim manj odvisna od tujih finančnih virov, to je, da bo imela čim več svojih finančnih sredstev. V tej smeri je bila tudi organizirana interna banka. In končno je bilo posebej poudarjeno, da je treba Iskro usposobiti tako, da bo sposobna reagirati na zunanje tehnološke, tržne in druge izzive.

To so bile temeljne smernice, sprejete že takrat v Poreču, ki pa so z raznimi predlogi sedaj vsebovane v osnutku novega sporazuma. Pri sestavi osnutka sporazuma so bile prisotne tudi pobude in predlogi delovnih organizacij, družbeno-političnih organizacij Iskre, že opravljene ustrezne razprave na samoupravnih in poslovnih organih. Upoštevana je bila tudi študija Mc Kinseya. Da se je vsa zadeva nekoliko zavlekla pa je treba upoštevati tudi to, da so bile šele s 1. 1. letošnjega leta uveljavljene spremembe in dopolnitve določil zakona o združenem delu, ki jih je bilo treba tudi že vnesti v naš osnutek.

Vse to je bilo prisotno v cilju, da ostanemo kot organizacijska oblika sestavljena organizacija združenega dela, da se organiziramo kot celovit in čim bolj učinkovit poslovni sistem, kjer delovna organizacija pomeni določen del celote z vso svojo samostojnostjo in odgovornostjo za poslovne rezultate, razen tistih, ki so jih s tem sporazumom prenesle v pristojnost, skupaj z odgovornostjo, v sistem SOZD kot celote.

V tej smeri smo s posebnim poudarkom na razvojno-tehnološki prenovi, ki mora biti tržno usmerjena in gospodarsko motivirana, izpeljali kot povezovalne integracijsko motivirane in zaokrožene združene dejavnosti, ki jih naj bi vse podpisnice Iskre skupno opravljale in izvajale, ali drugače povedano, katere pristojnosti in funkcije delovne organizacije opravljajo na ravni sestavljene organizacije združenega dela. Globalno in na kratko povedano, to so tista vitalna področja, ki so potrebna za nemoteno delovanje in poslovanje poslovnega sistema in to so strateški razvojni programi, proizvodni program in tehnologija, tržne dejavnosti, ekonomika poslovanja, investicije, denarno poslovanje, kadrovska dejavnost, izobraževanje, zaščita in razvoj človekovega okolja, družbeno pravne zadeve, informacijski sistem ter organizacija in obveščanje. To so rešitve, ki naj bi prispevale k nadaljnjemu učinkovitemu poslovanju našega sistema, hkrati pa omogočale nemoteno delovanje delovnih organizacij v njenem

sestavu in seveda prispevale k čim večjemu znanstveno-tehnološkemu razvoju Iskre in njene povezave v svetu. Vse to naj bi se opravljalo na SOZD, oz. prek skupnih DO.

Naslednje pomembno področje je tisto, ki govori o združevanju sredstev, brez česar si poslovanje takšnega sistema ne moremo zamisliti. Predvideno je obvezno in interesno združevanje sredstev. Obvezno naj bi vse podpisnice združevale sredstva za skupna vlaganja v prioritetne proizvodne usmeritve, strateške razvojne programe, širjenje tržne in servisne mreže, osvajanje tujih tržišč, skupne rezerve Iskre, za posebno nagrajevanje delavcev, institucionalno komuniciranje Iskre in Delovno skupnost skupnih služb. Konkretni programi in višina združenih sredstev naj bi se določali s srednjeročnimi plani, letnimi programi in posebnimi samoupravnimi sporazumi. Določeni so tudi subjekti in način združevanja.

V druga združevanja sredstev bi se podpisnice vključevale glede na interese do konkretnih ciljev združevanja. Na področju organizacije je izrazito poudarjeno, da je delovna organizacija postavljena kot osnovni poslovni subjekt, ki je odgovoren za zagotavljanje enostavne in razširjene reprodukcije ter nosi odgovornost za vse poslovne odločitve, razen tistih, ki

jih prenese na SOZD, oz. programsko skupnost. Temeljne organizacijske razvoje delo po predlogu sporazuma vstopajo v poslovni promet praviloma le prek delovne organizacije. Določeni so tudi pogoji, kdaj se lahko nek subjekt organizira v Iskri kot delovna organizacija. Novosti so t.i.m. programske skupnosti, ki bi jih organizirale delovne organizacije in imajo lastnost pravne osebe. Organiziranje programske skupnosti je postavljeno fakultativno. Programske skupnosti naj bi se organizirale za uresničevanje skupnih interesov na področjih tehnologije in proizvodnje, raziskav in razvoja, trženja doma in v tujini ter financ.

Glede organizacij skupnega pomena je treba omeniti, da bi imele na poslovanje organizacij skupnega pomena, ki delajo za vse podpisnice, podpisnice vpliv prek delavskega sveta Iskre z odločanjem o predhodnem soglasju na statusne spremembe, planske akte, zaključne račune in imenovanje poslovnih organov. Pomembno je vprašanje opravljanja tržne funkcije, ker je v osnutku sporazuma postavljeno stališče, da so DO nosilke trženja svojih produktov, Iskra Commerce pa je nosilec tržne podpore prek izključno skupne regionalne tržne mreže. Proizvodne DO imajo možnost, da se registrirajo za

izvajanje investicijskih del v tujini.

Na področju samoupravljanja so zlasti omenjene tiste novosti, ki so tudi rezultat sprememb in dopolnitev zakona o združenem delu. Zmanjša se število vprašanj, o katerih odločajo delavci z referendumom. Krepi se vloga delavskega sveta Iskre. Natančneje je določeno delovno področje poslovnega odbora Iskre z njegovo povečano odgovornostjo ter povečana učinkovitost in uporabnost na področju samoupravnih aktov z možnostmi sprejemanja skupnih samoupravnih splošnih aktov.

Delavski svet SOZD v glavnem odloča z večino vseh izvoljenih delegatov. Tudi zakon o združenem delu je v glavnem odpravil soglasje (konsenz) v gospodarstvu. Pri odločanju mora delegat, oz. delegacija, upoštevati tudi ne samo interes svoje delegatske baze, ampak tudi interese sestavljene organizacije, kot tudi interese širše družbene skupnosti. Pri poslovnem organu so natančno obdelane pristojnosti in njegova odgovornost, prav tako pa so tudi urejena medsebojna razmerja med poslovnimi organi sestavljene in delovne organizacije ter razreševanje morebitnih sporov med njimi.

Vsekakor so v Iskri za njeno poslovanje pomembni njeni planski dokumenti. V Iskri poznamo po predlogu osnutka samoupravnega sporazuma srednjeročni plan za petletno obdobje, samoupravni sporazum o izvajanju ter SR plana za dejavnosti skupnega pomena ter letne programe za uresničevanje srednjeročnega plana.

Pomembna novost je za primere, ko se daje od strani SOZD, ali pa tudi interne banke organizaciji v SOZD Iskra, ki posluje z motnjami, ali je v sanacijskem postopku, finančna pomoč, da se lahko hkrati tudi imenuje komisijo, oz. posameznika, ki nadzoruje porabo dodeljenih sredstev in poroča organu, ki je ta sredstva dodelil.

V družbeno-ekonomskem položaju delavca je predvsem poudarjena skrb za razreševanje problematike socialne varnosti delavcev zlasti v zvezi z razreševanjem problematike ekonomskih in tehnoloških presežkov delavcev. Zato je tudi opredeljena določba, po kateri se podpisnice obvezujejo, da bodo zagotovile delavcem delo, ustrezno njihovi strokovni izobrazbi, oz. z delom pridobljene delovne zmožnosti, prvenstveno

znotraj Iskre. V primeru, da so znotraj Iskre izkoriščene vse možnosti za zagotovitev dela, kar predhodno ugotavlja sindikat in delavski svet Iskre, so podpisnice dolžne postopati v skladu z zakonom. Razumljivo je, da bo tukaj tudi družba morala z zakonskimi prepisi te probleme razreševati, ker to ni samo problem Iskre, ampak tudi problem drugih delovnih organizacij v naši republici in tudi v Jugoslaviji.

Ne smemo prezreti, da je posebno poglavje v osnutku samoupravnega sporazuma namenjeno odgovornosti, zlasti v smeri opravljanja samoupravljaljskih funkcij, to je tako delegatom, ki opravljajo delegatsko funkcijo, kot poslovnim organom, ki opravljajo poslovodno funkcijo.

Posebna novost je tudi v tem da je možnost izključiti delovno organizacijo iz SOZD Iskra, ki trajneje ne izvaja določil samoupravnega sporazuma, na drugi strani pa podpisnica lahko izstopa v skladu s samoupravnim sporazumom iz sestavljene organizacije, mora pa seveda vrniti vsa združena sredstva in se razrešiti danih poroštev in garancij.

Na koncu bi omenil še, da po predlogu osnutka samoupravnega sporazuma Inštitut za kakovost in metro-

logijo ne bi bil več kot skupna DO v SOZD Iskra, ampak bi njegove odnose s SOZD Iskra urejeval poseben samoupravni sporazum. To je nujno iz razloga, da lahko ta inštitut dobi mednarodno verifikacijo kot organizacija za preizkušanje kvalitete (nevtalna organizacija).

Na kratko sem torej podal najnovejše spremembe samoupravnega sporazuma. V razpravi, v katero je še posebej vključen sindikat pa bodo dane možnosti predložiti še nove predloge in rešitve in tudi že dane predloge izboljšati z namenom, da Iskro krepimo in jo postavimo pod učinkovit poslovni sistem, ki bo tudi zagotavljal socialno varnost vseh zaposlenih delavcev v Iskri.

Razprava o tem prvem osnutku naj bi se zaključila 20. junija tega leta. Rok za dostavo pripomb je do konca junija letos. Do 22. 8. 1988 bo sestavljen drugi osnutek in sledila bo razprava o njem do 30. 9. 1988. Na osnovi tega bo sestavljen potem predlog, ki bo dan v obravnavo in razpravo delavskemu svetu SOZD, da ga dokončno opredeli in, da v sprejem z referendumom. Referendum v vsej Iskri naj bi bil 21. 12. 1988. «

Zagotavljanje polne zaposlenosti je odgovornost vseh

V popoldanskem delu poreškega srečanja je o nekaterih družbenih vidikih tehnološkega prestrukturiranja Iskre spregovoril član Poslovnega odbora SOZD Iskra Rado Faleksini, ki je v svojem prispevku osvetlil nekatere posledice tehnološkega prestrukturiranja, ki je nujno za posledno tržno in izvozno usmerjenost, za prestrukturiranje Iskrine kadrovske sestave in za prestrukturiranje potrebne vsebine znanj za tako usmeritev.

Najprej se je govornik dotaknil Iskrinih proizvodnih in razvojnih programov, nato pa postavil nekaj tipov vprašanj, ki si jih morajo začeti postavljati Iskrini poslovodni delavci in začeti iskati nanje odgovore. Tako bo potrebno temeljito pregledati tržno pozicijo Iskrinega izdelka, kot tudi tehnološki in strukturni položaj našega izdelka v primerjavi s konkurenco, hkrati pa tudi ekonomiko posameznega izdelka.

V nadaljevanju svojega poročila je Rado Faleksini predstavil nekaj primerjav s konkurenco na ravni SOZD Iskra, nato pa nekaj besed namenil

ustreznemu tipu razvoja za tržno in izvozno naravnost. Ko je govoril o tehnoloških in ekonomskih višjih in manjkih, je poročevalec obdelal stopnje razvoja tehnologije, ki jih je možno opredeliti po uporabljenih strojih in pri tem tudi prikazal tabelarični model kvalifikacijske strukture zaposlenih na posameznih stopnjah. Ob tem je tudi poudaril, da mora vsaka vodilna ekipa skrbeti za prilagajanje proizvodnega programa zahtevam trga in v zvezi s tem za pravočasno zagotavljanje kadrovskih in investicijskih premikov. Hkrati pa morajo poslovodne strukture skrbeti za iskanje

zaposlitve za obstoječe strojne in kadrovske resurse na sosednjih področjih. To pomeni, da mora vsaka vodilna ekipa upoštevati, tako družbene, kot tehnološke premike. Ko se je govornik na kratko dotaknil še sprememb na delovnem mestu in v organiziranosti, je svoje poročilo zaključil z besedami: »Za zaključek si moramo postaviti vprašanje, koga pravzaprav izloča iz industrije sodobna tehnologija. Odgovor je kratak. Vse tiste, ki nimajo nobene kvalifikacije in

vse tiste, ki imajo neko kvalifikacijo pa se niso pripravili spri naučiti tistega, kar prinašajo novi tehnološki koraki.

Nujno pa nove tehnologije izločajo tudi poslovodne delavce, ki ne razumejo nove kvalitete sedanje stopnje razvoja in vidijo vse rešitve v linearnih trendih, ki so v Jugoslaviji prevladovali v dobi industrializacije.

Na njihovo žalost, niti Iskra niti Jugoslavija nista zaprt sistem, ki bi se lahko izoliral pred svetom. «

V nadaljevanju popoldanskega dela srečanja je Iskrinim aktivistom spregovoril tudi član Poslovnega odbora SOZD Iskra Jože Godec, ki je dejal, da so v Iskri že prisotni presežki delavcev (Telematika in Elektroakustika). Z osvajanjem novih tehnologij v drugih delovnih organizacijah pa lahko pričakujemo še nadaljnje presežke delavcev. Zato so si kot enega izmed ukrepov v SOZD Iskra začrtali, da od 11. do 13. maja organizirajo dvodnevno posvetovanje kadrovskih delavcev z naslovom Presežki delavcev kot posledica družbene razvojne krize. Ker bomo o omenjeni temi bolj podrobno pisali v naslednji številki našega glasila, si to pot oglejmo le ukrepe za razreševanje problematike v Iskri, ki jih je podal Jože Godec:

»Lani smo začeli pobudo dokupa delovne dobe v okviru spremembe zakona o invalidsko-pokojninskem zavarovanju. Ukrep je bil naravnan preventivno, zdaj pa je zakonsko predvideno, da so dokupi možni v primeru stečaja, ali likvidacije neke delovne organizacije.

Organiziramo oddelke za študij šeste stopnje na fakulteti — oddelku za elektrotehniko in strojništvo, ker se tu v bodoče kažejo največje potrebe po kadrih, ki jih ne bomo mogli pridobiti iz naslova rednega izobraževanja.

Organiziranje takih oddelkov daje možnosti, da se gremo posebej prire-

jen program, ki že upošteva vsebinske zahteve znanja za potrebe Iskre in tudi upošteva doseženo stopnjo nekega znanja in izkušeni, ki jih je tak delavec v Iskri dobil.

Podobno kot se dogovarjamo s fakultetami, se naj tudi delovne organizacije dogovarjajo s srednjimi šolami v svojih regijah. Za realizacijo tega je treba zagotoviti določene ukrepe za motivacijo, ki smo jih sicer načrtali, jih pa bo potrebno v delovnih organizacijah in tudi v družbeno-političnih organizacijah preverjati, ali so doseženi in sintetizirani. In sicer, delavce moramo prisiliti in motivirati za izobraževanje. Prisiliti tako, da imajo

pri razporejanju in zaposlovanju dosledno upoštevanje in spoštovanje pogojev in, da se razporejajo z delovno zmožnostjo le v pogoju stalnega dopolnilnega izobraževanja.

Prioriteto pri zaposlovanju naj imajo delavci, ki se hočejo stalno strokovno izobraževati. Ustvariti pa moramo tudi ustrezne pogoje za študij, skrajšajmo jim delovni čas, plačajmo jim šolnino, podpirajmo študij iz dela itd.

Nič pa ne bomo dosegli, če bomo intenzivno uspešno realizirali te naloge, na drugi strani pa nam bodo iz firme odhajali strokovnjaki — formirani ljudje. Zato je naloga vseh delovnih organizacij, da analizirajo predlo-

ge in pripravijo ukrepe za odpravo vzrokov za fluktuacijo strokovnih kadrov.

Kadrovske službe naj se neposredno vključijo v razgovore in osebno vzpodbujanje delavcev za nadaljnje izobraževanje.

Naslednji sklop so določila v samoupravnem sporazumu o združitvi, kjer smo odprli novo posebno poglavje in sicer družbenoekonomski položaj delavca v Iskri. Mogoče ga še nismo celovito opredelili, vendarle smo ga začeli opredeljevati, kjer smo vnesli določila o večji kadrovski mobilnosti delavcev, o določenem posebnem nagrajevanju takrat, kadar

gre za saniranje posameznih delovnih organizacij, o načinu motiviranja delavcev in podobno... Torej so vgrajeni instrumentariji, ki pa nam sami po sebi ne bodo rešili situacije, dali pa nam bodo vendarle podlago za ukrepe, ki smo si jih načrtali za v prihodnje.

Znanje poslovnih delavcev je prešibko, predvsem v njihovi specifičnosti znanja, ki ga morajo imeti za opravljanje svojega dela. Po formalni izobrazbi so Iskrini delavci dokaj v povprečju med šesto in sedmo stopnjo, bliže sedmi stopnji. Napredovali so na osnovi doseganega dobrega dela, rezultatov dela, prizadevnosti, ni-

smo pa jim dali nobenih znanj, to pa zaradi tega, ker smo v preteklosti menili, da je poslovodenje funkcija, da so za to potrebne neke specifične karakterne lastnosti, ne pa znanje. Danes se ti naši managerji srečujejo z odlično usposobljenimi managerji na zahodu, ki se bistveno bolje razumejo v zadevo in se bolje pogovarjajo o relacijah in nastopih kot pa naši delavci, ki seveda o tem niso ničesar posebej slišali. Normalen šolski sistem tega ne more dati. Tam pa so za to v samih organizacijah posebne institucije, ki imajo od 1 meseca pa do enega leta permanentno izobraževanje poslovnih delavcev. V Iskri

bomo vpeljali lasten sistem tega izobraževanja letos jeseni, v katerega bodo v prvi fazi šli najvišji vodilni delavci Iskre.

Zadnji sklop pa je opažanje, da bomo morali v investicijskih elaboratih dati bistveno večji poudarek kadrom. To, kar je bilo danes v investicijskih elaboratih pregledanega s kadrovskega vidika za lansko leto — je porazna slika. Vsi ciljamo na iste kadre, ne vemo pa, kako jih bomo dobili. Ne vemo, kakšna nova znanja bodo potrebna, čeprav kaže, da je to zakonitost razvoja in da smo tisto fazo, ko smo gradili velike zgradbe že prešli; sedaj smo v fazi, ko vlagamo v

opremo, počasi pa spoznavamo, da moramo vlagati v kadre. Vsak investicijski elaborat bo moral imeti ne samo številke, koliko kadrov bomo rabili in kakšne, ampak koliko sredstev bomo zanje vložili. Brez tega ne bomo mogli iti v investicije.

To so ukrepi, ki so v dometu kadrovskega razvoja in so zaenkrat naravnani bolj preventivno za zmanjševanje, oz. ublažitev pričakovane situacije. Samo na te načine pa se vseh kompleksnih vprašanj ne bomo mogli razrešiti in prepričan sem, da se bodo morala vključiti tudi druga področja. Potrebna bo večja agresivnost na trgu, marketinške službe, po-

V odmorih med posvetovanji na letni konferenci Iskrinega sindikata minuli teden v Poreču, smo povprašali nekaj sindikalnih aktivistov o aktivnostih njihovih osnovnih organizacij. Iz večine izjav je razbrati, da se že v mnogih Iskrinih organizacijah srečujejo s problemi ekonomskih in tehnoloških viškov, torej s tematično, ki so ji na tem srečanju posvetili največ pozornosti. O tem so nam povedali naslednje:

Miloš Vodopivec, predsednik predsedstva KOZS v Avtoelektriki meni, da se sindikat v delovni organizaciji prav sedaj, ko se težave znotraj nje in tudi širše večajo, premalo vključuje zlasti v obveščanje delavcev in prikazovanje vzrokov za nastale težave. Resda, vseh težav ni mogoče reševati znotraj Iskre, saj jih je mnogo, ki so posledica ukrepov zveznih organov, vendar do tistih, ki bi jih lahko odpravili sami pa mora sindikat zavzeti odgovornejšo sta-

lišče. Prav neobveščanost in neaktivnost sindikata nemalokrat botruje negotovanju ob nekaterih odločitvah in akcijah poslovnih in samoupravnih organov. Večje angažiranje sindikalnih aktivistov in nato razprave in analize v osnovnih organizacijah bi te odločitve naredile mnogo bolj »po meri delavca«.

Miloš Vodopivec je opozoril tudi na neustrezno razporejanje sindikalne članarine:

»V zvezi z razporejanjem sredstev

iz naslova sindikalne članarine že več let opozarjamo na vseh ravnih sindikalnih organizacij v naši občini, da bi se moral sorazmerni delež spremeniti v prid delovnih organizacij. Te pobude so zlasti pogostejše v zadnjem času, saj bi sindikat v razmerah, ko se življenjska raven delavcev iz dneva v dan znižuje, z več denarja učinkoviteje reševal naloge in uresničeval svojo vlogo.«

Alma Džindić, predsednica sindikalne konference DO Iskra Delta: »Tudi v razpravah na tem srečanju je bilo nekajkrat omenjeno poslovanje in težave delovne organizacije Iskra Delta. Naj takoj na začetku poudarim, da je naša organizacija lani poslovala pod izredno težkimi pogoji, ki so bili v veliki meri posledica nekaterih, po našem mnenju, nesmiselnih ukrepov. Najbolj nas je prizadel zakon zvezne vlade o prepovedi neizvedljivih investicij, iz katerega pa niso bili izključeni računalniki; to prepoved je uzakonila ta ista vlada, ki se po drugi strani zavzema dandanes za strategijo tehnološkega razvoja cele Jugoslavije. Ta ukrep je vzpodbudil domače proizvajalce računalnikov, da so v en glas nastopili pri zveznih organih z zahtevo, da se ta zakon spremeni. Seveda se je ta procedura po ustaljeni jugoslovanski praksi zavlekla in smo tako ostali brez znatnega priliva sredstev ravno v času, ko smo zaključevali gradnjo naše nove tovarne. Tako smo bili prisiljeni tovarno dokončati s krepkim zategovanjem pasu.

Tovarna je zgrajena in proizvodnja je stekla pred nekako petimi meseci, kar pa je prekratko obdobje, da bi lahko njeno uspešnost ocenjevali. Ugotavljamo pa vendar, da nas je zapustilo precej kadrov in to dobrih, nekateri zaradi pretesnega zategovanja pasu, drugi pa zato, ker jim naš sistem kljub zagotovljenim sredstvom ne dopušča, da bi bili nagrajeni toliko, kolikor je njihovo delo vredno. Tako se je kar nekaj strokovnjakov iz softvera odločilo začeti na novo svojo pot kot zasebniki. Moram poudariti, da smo z nekaterimi vzpostavili uspešen kooperantski odnos in na ta način nekako krpamo praznine, ki so nastale z odhodom teh kadrov.

Tu danes govorimo o problemih, kot so zaposlovanje tehnoloških viškov, dodatno izobraževanje kadrov, o vsem tem, kar je posledica tehnološkega prestrukturiranja naših delovnih organizacij. Lahko rečem, da že nekaj časa brez težav vozimo 80 delavcev iz Kranja v našo tovarno. V našem obratu na Ptujju smo 50 naših delavcev uspešno vključili v programe dopolnilnega izobraževanja in še nekaj akcij vodimo v smislu aktivnosti, o katerih na tem posvetu razpravljamo.«

Matjaž Koželj, predsednik OOOZ DO Iskra Mikroelektronika: »Težav naše delovne organizacije Iskrašem najbrž ni potrebno posebej predstavljati, saj njen nezavidljiv položaj ostaja nerešen že vrsto let. Resda nas sedanja prizadevanja Iskre in

tudi podpora republiških organov navdajajo z optimizmom, a žal se je na reševanje teh težav celotna Iskra odzvala precej pozno. Morda nas bodo v boljši položaj postavila določila Samoupravnega sporazuma o združevanju v SOZD Iskra, katerega osnutek je prav sedaj v javni obravnavi. Naš sindikat se je zelo zavzelo vključil v obravnavo osnutka tega samoupravnega sporazuma in bo skušal s svojimi pripombami in predlogi v največji meri vključiti naše interese v člene tega sporazuma. Sindikat s svojo aktivnostjo vzpodbuja tudi poslovodne, strokovne in samoupravne organe v naši DO, da iščejo nove programe, da spreminjajo organizacijo dela in se trudijo, da bi kar največ izdelkov prilagodili potrebam Iskrinih DO in s tem povečali prodajo izdelkov na domačem trgu. Zavedamo pa se, da nas optimizem in še tako zavzeto delo brez širše Iskrine in družbene pomoči ne moreta spraviti iz težav.«

Slavko Keršmanc, podpredsednik OOOZ TOZD TELA v DO Iskra Avtomatika: »Osnovna organizacija sindikata se je že pred leti, ko se je naša TOZD TELA znašla v težkem položaju zavedla, da moramo s svojo aktivnostjo priskočiti na pomoč našim strokovnjakom in poslovnim delavcem pri iskanju rešitev za izhod iz težav. Moram reči, da smo s skupnimi močmi s prestrukturiranjem proizvodnje v nove proizvode našli skupno pot iz težav.

Sindikat na ravni delovne organizacije in z njim seveda vse osnovne organizacije po naših TOZD pa še danes v svoje programe kot najpomembnejšo nalogo zapisujejo prizadevanja za razvoj novih izdelkov, za boljše gospodarjenje, za prodor naših proizvodov na tuje trge in za večjo prodajo doma. Največji problem je trenutno prodaja na domačem trgu. Prodaje praktično ni, saj je v položaju, v kakršnem je država, ustavljeno mnogo investicij in so se zato naša skladišča napolnila. Proizvodnja se zato na določenih segmentih zmanjšuje in s tem prihaja do viškov delovne sile. Trenutno je pozornost sindikata usmerjena prav v reševanje teh težav. Iščemo izhod v razvijanju izdelkov, ki jih bodo vgrajevali v nove programe. Pričakujemo, da bo v bodoče takih težav še več in, da bodo delavci vse pogostejše iskali pomoč in pravice prav v naši organizaciji, zato se sindikalni aktivisti zavedamo odgovornosti, da ohranimo in še povečamo ugled in zaupanje sindikata.«

Lojze Lakner, predsednik KOZS v DO Iskra Telematika:

»Prvi pojav tehnoloških viškov v Iskri beležimo prav v DO Telematika. Torej ta problem za našo osnovno organizacijo ni nov. Z njim se spopadamo že kar nekaj časa in imamo zato na tem področju tudi nekaj izkušenj. Z uvajanjem novih tehnologij, ki v večini primerov nadomestijo kar precej delavcev, so v preteklosti naši TOZD nastali viški delavcev. Ob tem pa nastaja še druga težava. Nove tehnologije zahtevajo tudi višjo stro-

kovno raven vodilnih in vodstvenih delavcev v proizvodnji. Za prenekanega mojstra, obratovodjo, ali vodjo proizvodnje, ki si je kljub nedovolj visoki strokovni izobrazbi z leti prakse »prislužil« tako delovno mesto, je za vodenje proizvodnje v novih pogojih, z raznimi tehnologijami njihovo znanje preskromno. Prizadevamo si, da bi bilo prerazporejanje teh delavcev čim manj boleče in, da ne bi bili okrnjeni delavčevi interesi, seveda pa si želimo, da bi si čim več delavcev izpopolnilo svoje znanje in bi bili tako kos novim nalogam, s tem pa bi se izognili tudi prenekaterim neprijetnostim. Zavedamo se, da naš sindikat stoji pred veliko preizkušnjo, saj sanacijski program Iskre Telematike predvideva najbolj rigorozne posege prav na tem področju. Zato pričakujemo od vseh osnovnih organizacij v naši DO, da se zavedajo resnosti težav in jih s svojim vključevanjem pomagajo čim uspešneje rešiti.«

Silvo Lednik, član IO OOOZ v DO Elektrovezve: »Prvi primeri viškov delovne sile so se pri nas pričeli pojavljati z uvajanjem programa digitalizacije. Z uvedbo te nove tehnologije smo zaprli kar nekaj faz in smo morali delavce, ki so delali na tej proizvodnji, ki je nova tehnologija ne »pozna« več, prerazporediti na druge programe.

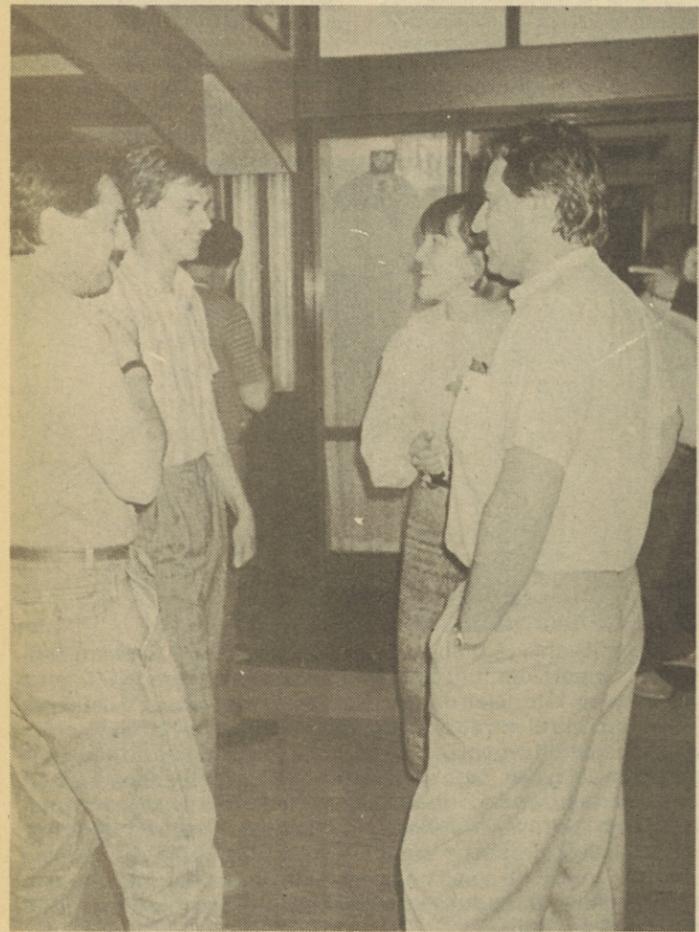
Drug razlog za nastajanje viškov delovne sile pa je zasičenost tržišča z našimi izdelki, oz. zmanjševanje nakupa naših proizvodov, ki je posledica težkega gospodarskega položaja naše države.

Ker je ta pojav za našo organizacijo sorazmerno nov, prve izkušnje na tem področju šele dobivamo. Zavedamo pa se že sedaj, da bo prva in verjetno ne lahka naloga sindikata, v delavcih prevzgojiti zakoreninjeno miselnost, da je delovno mesto posamezniku zagotovljeno od zaposlitve pa do upokojitve. Kot vidimo, v zadnjih letih tehnološki razvoj skokovito narašča in se z njim korenito spreminjajo tudi tehnološki postopki, ki pa zahtevajo vedno več znanja in vedno manj fizičnega dela. Prav zato pa bo za ohranitev delovnega mesta potrebno mnogo več prizadevanja slehernega posameznika, da se bo izobraževal in samoiniciativno sledil napredku in razvoju tehnologije.«

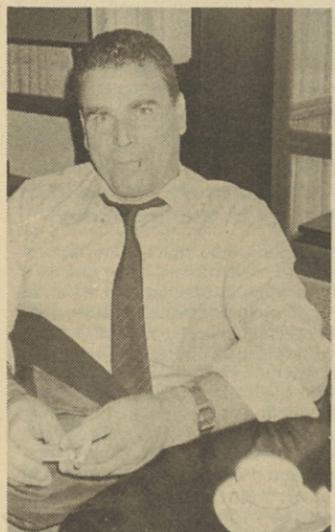
Silvo Lednik pa je ocenil tudi odnos do izvajanja šestih strateških točk razvojnega programa Iskre, ki smo jih sprejeli na vseh ravnih celotne SOZD:

»Menim, da bi morali za izpolnjevanje nalog vsake izmed šestih točk konkretnje zadolžiti nosilce teh nalog, tako časovno, kot tudi odgovorno za neizvajanje teh nalog. Sindikat naj bi bil pobudnik izvajanja teh nalog. Za tem morajo stati poslovodni subjekti na vseh ravnih celotne Iskre.

Sindikat mora v svoje smernice in programe seveda na prvo mesto postaviti aktivnosti, ki izhajajo iz opredeljenih šestih točk, vendar bo njihovo uresničevanje in izvajanje podpiral le v interesu delavca in poštenega dela.«

Miloš Vodopivec

Alma Džindić

Matjaž Koželj

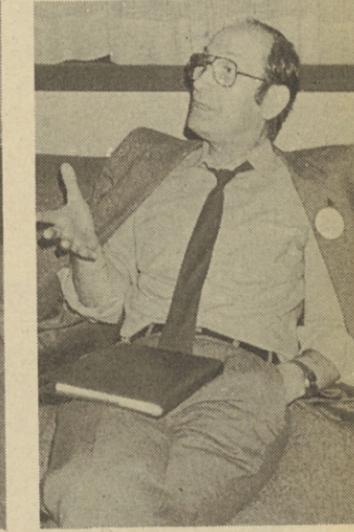
Slavko Keršmanc

Lojze Lakner

Silvo Lednik

treben bo hitrejši prenos razvitih novih izdelkov in razvoja v proizvodnjo in na trg, celotna inovacijska veriga mora organizacijsko boljše funkcionirati. Potrebno je iskati dopolnilne programe, prenos dela programov med posameznimi delovnimi organizacijami Iskre... Tu še niso izčrpane vse možnosti tudi v okviru DO Iskre in njenih TOZD.

V vsakem primeru pa se moramo zavedati, da bo potrebno doseči večjo mobilnost delavcev. Miselnost o trajnosti področja dela in o lokaciji dela je potrebno prelomiti, razen če se ne zavedamo resnosti položaja in dragocene pridobitve, da imamo zaposlitev.

Vsekakor smo lahko pričakovali, da se bo okrog tehnoloških in ekonomskih viškov razvila burna razprava. Udeleženci srečanja so v svojih vprašanjih, na katera sta odgovarjala poročevalca pa tudi že v nekaterih izoblikovanih zaključkih, govorili o spremembah v delovnih organizacijah, ki jih pri-

našajo nove tehnologije in gospodarska kriza, o zagotavljanju polne zaposlenosti, o jasno izraženi zahtevi po dodatnem izobraževanju in usposabljanju. Opozorili so tudi na neenotnost in nekoordiniranost sistema nagrajevanja in izobraževanja med posameznimi delovnimi organizacijami pa tudi na problematiko odliva znanja iz posameznih delovnih sredin.

Iz razprave je bilo razvidno, da se sindikalni aktivisti še kako zavedajo problemov tehnoloških in ekonomskih presežkov delavcev, ob tem pa so opozorili, da je naš sistem še vedno preveč tog in nefleksibilen. Zato so poudarili, da se da kljub nekaterim omejitvam jugoslovanske zakonodaje in predpisov, ogromno narediti in rešiti tudi znotraj Iskrinega sistema, ob določeni meri delovne zavesti pa tudi delovni kulturi vseh zaposlenih, predvsem pa večji odgovornosti poslovnih delavcev v posameznih delovnih sredinah.

Po številnih pripombah, ki so se poleg omenjenih še zvrstile, predvsem pa po zahtevi po zagotavljanju dela vsem zaposlenim in s tem tudi socialne varnosti delav-

cev, so udeleženci poreškega srečanja sprejeli Stališča konference Zveze sindikatov SOZD Iskra do ekonomskih in tehnoloških viškov v SOZD Iskra.

Stališča konference Zveze sindikatov SOZD Iskra do ekonomskih in tehnoloških viškov v SOZD Iskra

1. Konferenca Zveze sindikatov SOZD Iskra meni, da moramo v okviru SOZD Iskra zagotavljati polno zaposlenost, saj je dolgoročna socialna varnost delavcev eden izmed temeljnih ciljev združevanja v SOZD in ena izmed osnovnih vrednosti, ki povezujejo delavce v Iskri. Sindikat se sicer zaveda neizprosnega razvoja tehnologij, ki s seboj prinašajo tehnološke viške delovne sile in ekonomske težave, vendar vztraja, da je potrebno v poslovnih in strokovnih službah ter OZD skupnega pomena narediti bistveno večji napor za zagotavljanje polne zaposlenosti preden lahko govorimo o viških delovne sile v SOZD.
2. Sindikat bo svojo aktivnost usmeril v to, da bodo delavci v SOZD Iskra zavestno sprejemali spremembe, ki jih prinašajo nove tehnologije in ekonomska kriza, v kateri se nahaja SOZD Iskra ter celotna družba. Zato bomo delavcem jasno povedali, da ni več možno ščititi nedela in slabega dela ter da je potrebno sprejemati nova dela, ki ustrezajo izobrazbi in sposobnosti posameznika, s čimer bomo izvajali bistveno večjo mobilnost delavcev med TOZD in DO v SOZD Iskra.
3. Konferenca Zveze sindikatov SOZD Iskra od odgovornih delavcev v TOZD, DO in SOZD terja, da čimprej pripravijo analize in predloge kako bomo zagotavljali polno zaposlenost delavcev Iskre. Zato je potrebno pripraviti:
 - analizo obstoječih programov v vseh TOZD in ugotoviti, katere programe je možno prenašati v okviru SOZD in katere programe je potrebno z malimi sredstvi usposobiti za zagotavljanje dela večjemu številu delavcev,
 - analize vseh kooperacij glede na možnosti, da se posamezna dela prenesejo v SOZD Iskra,
 - zadolžitev ZT mreže Iskra in Iskre Commerce, da pridobita čimveč možnih poslov za dodelavo v dogovoru s tujimi partnerji,
 - analize, kje lahko z minimalnimi stroški uvedemo večizmensko delo in s tem pocenimo naše izdelke in povečamo konkurenčno sposobnost,
4. Konferenca Zveze sindikatov SOZD Iskra terja, da se čimprej pripravijo programi za šolanje kadrov, s katerimi bi zagotovili dokvalifikacijo in prekvalifikacijo delavcev, ki delajo na programu brez pravih perspektiv.
5. Konferenca Zveze sindikatov SOZD Iskra zahteva, da se v investicijskih elaboratih, sanacijskih in predsanacijskih načrtih bistveno večjo pozornost posveča kadrovskim delom teh dokumentov. V vseh teh dokumentih morajo biti jasne analize potrebne kadrovske strukture, potrebnih sredstev za izobraževanje, dokvalifikacijo in prekvalifikacijo kadrov, potrebnih sredstev in načinov reševanja morebitnih tehnoloških in ekonomskih viškov.
6. Konferenca Zveze sindikatov SOZD Iskra bo v svoji aktivnosti posvetila večjo pozornost ustvarjanju družbenih pogojev za reševanje tehnoloških in ekonomskih viškov, za kar si bo prizadevala prek delegatskega sistema v skupščinah DPS, SIS in družbenopolitičnih organizacij. Predvsem si bomo prizadevali, da se ustvarijo boljši družbeni pogoji za predčasno upokojevanje z možnostjo dokupa delovne dobe, za skrajševanje delovnega časa s podaljševanjem obratovalnega časa, za spremembe zakonodaje v smeri reševanja tehnoloških in ekonomskih viškov z družbeni sredstvi pred stečajem, ali redno likvidacijo OZD, za izgraditev boljšega sistema socialnih ukrepov v primeru brezposelnosti, za izboljšanje pogojev pri formiranju sredstev, namenjenih izobraževanju prekvalifikacij in dokvalifikacij itd.
7. Konferenca Zveze sindikatov SOZD Iskra bo vztrajala, da se v Samoupravnem sporazumu o združevanju v SOZD Iskra opredeli obveznost do zagotavljanja dela v SOZD, v kolikor pa to ne bi bilo mogoče pa pravica sindikata, da oceni, ali so bili dejansko izvršeni vsi ukrepi, da bi zagotovili polno zaposlenost v SOZD z oceno odgovornosti poslovnih delavcev.

»ZA« sindikat kakršnega potrebujemo

D drugega dne so se sindikalni aktivisti zbrali na redni letni konferenci Zveze sindikatov Iskre. Uvodoma je podal poročilo o delovanju v preteklem obdobju predsednik Konference Avguštin Ciuha, ki je dejal:

»Delo konference sindikata SOZD in vseh njenih sestavnih delov je potekalo v preteklem letu v močno zaostrenih in administrativno nedorečenih ukrepih ekonomske in gospodarske politike. Vedno pogosteje so se delavci spraševali, ali so sploh še nosilci samoupravljanja, ali je sindikat njihova organizacija, ki bo znala prisluhniti njihovim težnjam, hotenjem in jim pomagala razreševati samoupravne, socialne in ekonomske probleme.

Številne odločitve v družbi in OZD se vse prevečkrat izmuznejo nadzorom delavskega razreda, posledice slabih in samovoljnih odločitev in odgovornost pa podružabimo. Posledice slabih in neodgovornih odločitev pa nosijo predvsem delavci. Zato moramo v sindikatu postati bolj iniciativni na vseh ravneh svojega dela, predvsem pa imeti v OOZS do vprašanj ekonomskega razvoja, strokovnost, in ustvarjalnosti svoja jasno izoblikovana stališča. Naša pobuda mora biti brezpogojna na samoupravnem in socialnem področju, čeprav v danem trenutku nismo povsod strokovno sposobni ugovarjati predlaganim rešitvam pa se moramo zato tako organizirati in povezati, da bomo vsa potrebna znanja tudi obvladovali. Zato moramo v sindikatu narediti več na področju pridobivanja novih znanj delavcev, tako za samo strokovno delo, kot tudi pri usposabljanju za odgovorno samoupravno delo.

Ko skušamo ocenjevati delo sindikata v OO, DO, SOZD, branži in celotni družbi, se moramo najprej vprašati, ali je sindikat takšen kot je, tako

organiziran, kadrovsko močan, idejno opredeljen, odigral vlogo organizacije delavcev. Pri vseh odprtih vprašanjih, ki so se postavila pred sindikat in delavca v tem obdobju, ne moremo biti zadovoljni z njegovo učinkovitostjo pri usmerjanju hotenj in interesov delavcev z možnostmi in tudi z odzivanji na probleme, s katerimi se srečujejo delavci, organizacije in celotne panoge proizvodnje. Ne smemo več pristajati samo na ugotavljanje dogodkov, na njihovo ocenjevanje, ne da bi se prej kot organizacija vključili v radikalno razreševanje problemov s svojimi jasnimi stališči, podprtimi z interesi delavcev.

Celotna kovinska in elektrodelovalna industrija stoji pred svojo najpomembnejšo odločitvijo, ki pomeni slediti svetovnemu razvoju in se mu prilagajati, ali pa stagnirati in s tem iti zavestno v razgradnjo in propad. Prestrukturiranje in uvajanje novih tehnologij pa v naši samoupravni socialistični družbi ne sme pomeniti množičnega odpuščenja delavcev, temveč mora pomeniti načrtno preobrazbo in došolanje mlajših delavcev, za druge delavce pa najti ustrezne dopolnilne programe, s katerimi bomo zagotovili socialno varnost delavcev. Sindikat ne sme dopustiti v teh primerih neodgovornega eksperimentiranja z delavci, ampak zahtevati moralno in druge odgovornosti vseh vodilnih struktur. Največ problemov z ekonomskimi in tehnološkimi presežki delavcev bo prav v delih elektrodelovalne industrije, zato mora sindikat imeti do teh pro-

blemov in načinov razreševanja jasno in odločno stališče.

Seveda pa tu ne smemo dopustiti nobene lažne solidarnosti in namišljene socialne odgovornosti, temveč predvsem skrbeti, da dobijo produktivno delo vsi delavci v panogi, seveda z uvajanjem novih programov, fleksibilnostjo zaposlenih, uvajanjem večizmenskega dela pa tudi z drugačno organiziranostjo posameznih delovnih procesov. Ko se v organizacijah pogovarjamo o novem in sodobnejšem, prevečkrat pojmuje pri tem le nov stroj, proizvod, opremo, ali tehnologijo, pozabimo pa na tisto, kar je družbeno zelo pomembno, to je na vlogo in usodo človeka ob vsem tem novem. V tem se vse prevečkrat srečujemo s čistim tehnokratizmom in lahko nas je upravičeno strah, da v krizi ne bomo znali postaviti pravih meja med razvojem, tehnološkim gledanjem ter uveljavljanjem novih, medčloveških in humanih odnosov.

Lahko se nam ponovi zgodovina, v vsej svoji kruti obliki, ko ne bo videl naš delavec samoupravljaec v novem tudi svoje koristi in boljšega življenja tako, da se ne bo odločal za novo, še več, postal bo nasprotnik vsega novega in naprednega.

Veliko nalog na tem področju smo naložili sebi in strokovnim službam v OZD in družbi pa so nas vseeno problemi mednarodne konkurenčnosti presenetili prav pri obvladovanju novih znanj. Tudi v SOZD Iskra se problemov tehnološkega in ekonomskega prestrukturiranja nismo mogli izogniti pa čeprav smo se teh problemov že nekaj let zavedali, a nismo na tem področju slavili korenitejših premikov, ampak probleme rešujemo parcialno, stihjsko, brez pravih stro-

Srečanje sindikalistov Iskre

kovnih rešitev, ki ne bi prizadele delavcev in prav takšnim rešitvam se moramo v sindikatu upreti.

Da bi v SOZD Iskra lahko vse probleme, s katerimi se v tem obdobju srečujemo, uspešno razreševali, je pomembna tudi naša organiziranost in povezanost od OOZS pa do RS ZSS. S sedanjim stanjem vsekakor ne moremo biti povsem zadovoljni. Probleme, s katerimi se spopadajo delavci, sindikalni aktivisti, OOZS in konference, žal pretežno razrešujemo skupaj in enotno v celotni panogi. Potrebno je ob razvoju novih tehnologij in družbe znova preveriti sedanjo pazožno organiziranost in definirati vlogo in naloge branžnega sindikata. Mnenja smo, da bi morala biti vloga panožnih sindikatov večja in vplivnejša od občinskih sindikatov. Problemi, ki zadevajo delavce, mnogo prej prizadenejo delavce panoge in tudi lažje jih razrešujejo skupaj. Zato predlagamo, da o predloženih pobudah poglobljeno razpravljajo v vseh okoljih naše dejavnosti in, da v najkrajšem času naredimo korenite spremembe v vsebini dela panožnega sindikata.

S to ugotovitvijo si nalagamo tudi to, da tudi mi v SOZD Iskra storimo več za uveljavljanje hotenj delavca in moči delavske organizacije.

V družbi in v SOZD Iskra smo se v preteklem letu srečevali s konfliktnimi situacijami in prekinitvami dela. Čeprav smo se v SOZD te problematike lotili na organiziran način pa svoje vloge pri razreševanju sindikat ni mogel, ali znal uveljaviti. Tudi nas so presenečali vzroki in okolja, kjer je do teh konfliktov prišlo.

Tudi z uveljavljanjem stavkovnih pravil nismo preprečili stihijskih pojavov pri izražanju nezadovoljstva delavcev nad razreševanjem tehnoloških in eksistenčnih problemov v naših DO in družbi. Zato je potrebno v

Pravilih jasno definirati, kaj je pravica do stavke in na kakšen način se ta pravica uresničuje, saj bi vsako prekinitve dela ožjih skupin, ki predhodno niso jasno definirale svojih zahtev, ne kazalo šteti za organizirano stavko. S Pravili bi morali preprečiti predvsem sedanjo stihijo pri uveljavljanju pravice do stavke. Tu bi lahko izrabili tudi način osebnega izjasnjevanja delavcev, ali menijo, da se problemov ne da razrešiti po samoupravni poti. Vsekakor pa bomo morali najprej definirati položaj sindikata in opredeliti svojo pozicijo do upravno-poslovnih struktur v OZD in družbi.

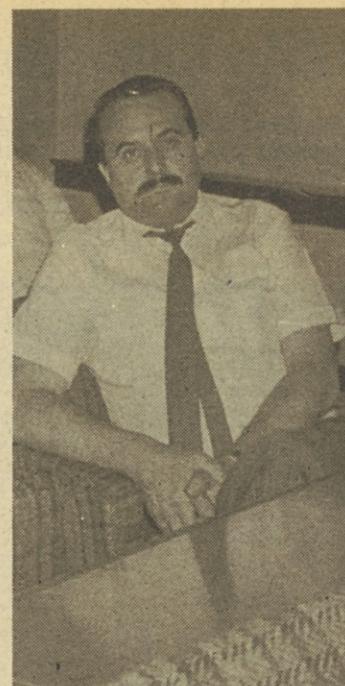
V programu, sprejetem pred letom, smo si sindikalni aktivisti v Iskri naložili obilo nalog prav na področju uveljavitve delavca pri ustavni, ekonomski in politični oblasti. Veliko nalog, ki smo si jih naložili, je ostalo še odprtih, veliko nedorečenih, veliko pa smo jih tudi realizirali. Realizacijo sprejetega programa smo preverjali ter sproti dopolnjevali na 7 sejah Koordinacijskega odbora sindikata SOZD in 4 sejah njegovega predsedstva. Ker je bila večina nalog operativnega značaja, ali pa pomembnih za večino delavcev v SOZD, nismo uspeli uveljaviti dela komisij pri KOS, saj komisije, razen komisije za šport, rekreacijo in družbeni standard, niso delovale.

Na sejah KOS smo največ časa namenili obravnavi gospodarskega položaja SOZD kot celote ter njenih posameznih delov. Ni bilo seje, kjer ne bi obravnavali problematike likvidnosti, spreminjajoče se zakonodaje in problematike izplačevanja OD v vseh organizacijah SOZD. Preteklo leto ni bilo enostavno pri razreševanju te problematike, ne za poslovodne delavce, ne za sindikalne aktiviste, od katerih delavci upravičeno zahtevajo trdnejšo povezavo z njimi in njihovimi

problemi, kot pa z upravljaljskimi strukturami. Pri gospodarjenju moramo jasno opredeliti odgovornost za realizacijo zastavljenih planskih ciljev in ne smemo dopustiti, da bi plani ostali le popisani papir. Pri zasledovanju realizacije moramo sproti ugotavljati odklone ter naše cilje prilagajati ekonomski uspešnosti, pri tem pa dosega razvoj, ki sledi svetovnim trendom ter s tem zagotavljati socialno varnost in perspektivo za vse zaposlene in štipendiste. Na ravni SOZD smo se dogovorili, da bomo ocenjevali uspešnost vodenja sistema skozi realizacijo planskih strateških ciljev. Ker smo šele leta 1987 oblikovali šest strateških ciljev in konsolidirali vodstvo SOZD, smo na KOS ocenjevali delo PO SOZD kot uspešno, saj so bili doseženi določeni premiki v delu sistema Iskre, kljub nekaterim slabšim rezultatom gospodarjenja.

Sindikato SOZD je obravnaval tudi DO, ki so poslovale z motnjami pri poslovanju, gospodarjenju in samoupravnem odločanju. Enotna ugotovitev je, da problemov ne znamo učinkovito in energično razreševati, saj nobena DO, ki je že dalj časa v težavah, teh ni premagala, temveč se jim vsako leto priključuje kakšna nova. Takšno stanje nas vedno bolj vodi v povprečje, iz katerega pa bomo vedno težje izšli brez velikih socialnih pretresov, ki bodo predvsem odraz naše neodločnosti pri razreševanju družbeno-ekonomskih razmerij znotraj SOZD.

Sindikato SOZD je tudi v preteklem obdobju spremljal zunanjetrgovinsko dejavnost, njeno uspešnost, organiziranost ter njene ekonomske učinke. Dejavnost moramo vsebinsko in odgovorno približati proizvodnim DO, jim s tem zagotoviti večji vpliv na gospodarjenje, predvsem pa podružljati kadrovske politike ter v tujino pošiljati

Konferenco zveze sindikatov Iskre je pozdravil tudi predsednik republiškega odbora elektrokovinske industrije Slovenije Albert Vodovnik. V svoji razpravi je predvsem govoril o vlogi sindikata in pozval Iskrin sindikat, naj se aktivno vključi v pripravo razširjene seje republiškega sveta sindikatov o vlogi in nalogah sindikata. Ocenil je tudi vprašanje stavkovnih pravil in odgovoril na nekatere dileme o sindikalni članini.

naše najbolj pripadne in usposobljene delavce. Kljub ugodnim trendom v rasti izvoza z njim ne moremo biti zadovoljni, saj se pojavljajo vedno novi problemi v naših predstavništvih in podjetjih v tujini. Bolj dosledna mora postati tudi evidenca stikov s tujci in njihovi učinki. Potrebno je vsebinsko kontrolirati službena potovanja v tujino, saj rezultati izvoza tako naraščajočih potovanj v tujino ne opravičujejo.

Veliko pozornosti smo posvetili tudi likvidnostni problematiki v naših DO ter skozi to povezano problematiko izplačevanja osebnih dohodkov. Prav zagotavljanje normalnega in pravočasnega izplačevanja osebnih dohodkov je ena izmed pomembnih skrbi in problemov sindikata v danem trenutku. Zavedati se moramo, da so osebni dohodki veliki večini delavcev SOZD edini vir zagotavljanja socialne varnosti in vsaka motnja na tem področju pomeni tudi motnjo v normalnem delovnem procesu.

Skozi vso problematiko o ekonomskih in družbenih odnosih se tudi v SOZD Iskra nismo izognili konfliktnim situacijam in prekinitvam dela. Imeli smo tri stavke, kar je pod povprečjem v republiki. Vzroki prekinitve so bili dokaj različni, največ pa jih je bilo zaradi nerazumevanja in nestrinjanja z administrativnim poseganjem upravnih organov na področju gospodarjenja in delitve dohodka.

Veliko problemov občutimo v SOZD Iskri na področju investiranja v nove tehnologije in znanja pa ne sa-

mo zaradi pomanjkanja finančnih sredstev, temveč tudi zaradi naše premajhne agresivnosti na tem področju. Tak odnos pa nas vedno bolj izriva na obrobje svetovnih tržnih gibanj, zato moramo v sindikatu na vseh ravneh več storiti pri zagotavljanju vzdušja za nenehno inoviranje in posodabljanje obstoječe proizvodnje ter za uvajanje novih izdelkov, saj nam le novo in napredno zagotavlja nemoten gospodarski in socialni razvoj samoupravne socialistične družbe.

V SOZD smo se že pred leti dogovorili za enotno urejanje področja delitve dohodka, vendar pa tega nismo v celoti izvedli. V tem obdobju moramo uskladiti posamezne akte z novo sprejeto zakonodajo, vendar lahko ugotavljamo, da bomo težko sprejeli enotne akte s tega področja, ampak bomo morali sprejeti samo enotne usmeritve za SOZD.

Več pozornosti bomo morali v tem trenutku posvetiti tudi nagrajevanju ustvarjalnega in težkega dela, saj ugotavljamo, da ni prave diferenciacije, (ta se celo zmanjšuje) in zato postajamo čimbolj ekonomsko neučinkoviti.

Sindikati je veliko svojega dela o vseh ravneh namenil tudi razreševanju perečih kadrovskih situacij, tako v svojih vrstah, kot tudi pri vodenju poslovanja. Vedno manj sposobnih delavcev je voljnih sprejeti odgovorne družbeno-politične, samoupravne in poslovne naloge. Za takšen odnos je krivo predvsem upadanje zaupanja v učinkovitost in uspešnost našega samoupravnega sistema ob nenehnem administrativnem poseganju v medsebojne odnose.

Na področju samoupravnega in poslovnega organiziranja smo v pre-

teklem obdobju v SOZD Iskra prešli iz deklarativnega k stvarnemu spreminjanju naših medsebojnih odnosov. Narejen in dan v javno obravnavo je Osnutek samoupravnega sporazuma o združevanju. Obravnave in sporazumevanja ob tej zahtevni in pomembni nalogi bodo od vseh nas zahtevala obilico strokovnega znanja in političnega dela, od vodstev sindikata na vseh ravneh pa široko organizacijo razprav ter usklajevanja, predvsem pa strpnosti in kulture dogovarjanja. Delovanje sindikata mora biti usmerjeno tudi v mobilizacijo vseh strokovnih moči in terja, da nihče od strokovnih in vodilnih delavcev v SOZD ne bo spremljal procesa pasivno in čakal rešitve, potem pa se ne bo strinjal z njimi.

Delovanje delegatskega sistema nas opozarja, da še vedno nismo dosegli uspešne ravni njegove učinkovitosti. Največji problemi se porajajo predvsem pri delovanju izven OZD v večjih centrih, kjer imamo mešane delegacije. Glede na pomen uspešnosti delovanja delegatskega sistema bomo tudi v prihodnjem obdobju temu vprašanju posvetili mnogo pozornosti, tako po organizacijski, kot tudi vsebinski strani delovanja.

Za uspešno in učinkovito delovanje delegatskega sistema in razvoja samoupravnih odnosov znotraj TOZD, DO in SOZD je nujno potreben dober informacijski sistem. Na tem področju je še mnogo nedorečenega, tako po obliki, kot tudi vsebini informacij, zato sindikat podpira vse nove vsebinske ideje, jih preverja in daje tudi svoje predloge. Pomembno vlogo v splošni in celoviti informiranosti v SOZD ima naše skupno glasilo, katerega vsebino in delovanje je

sindikata vseskozi spremljal in uporabljal.

Učinkoviti in neposredni so tudi delovni obiski predstavnikov SOZD v posameznih TOZD in DO. Praksa je ta način medsebojnega informiranja in komuniciranja že uveljavila ter dokazala, da je pomembna in potrebna aktivnost za uspešno in koordinirano delo ter poznavanje realnih problemov in pogojev dela posameznih sredin. Čeprav smo ta način medsebojnega komuniciranja zaradi problematike v zadnjem obdobju nekoliko skrčili pa ga vsekakor ne smemo zapostaviti.

KOS je spremljal tudi gibanje na področju splošnega ljudskega odpora, predvsem pa družbene samozasčite. Razmere so se na nekaterih področjih razvijale ugodno, na nekaterih pa stagnirale. Veča se negotovost med delavci, nemoč samou-

pravnega odločanja in neučinkovitost družbenopolitičnih organizacij zaradi nejasne in nedosledne interventne zakonodaje in administrativnega poseganja v samoupravljanje in gospodarjenje OZD.

Veliko pozornost, predvsem v OO ZSS posvečamo tudi oddihu delavcev. Zaradi vedno bolj zaostrenih pogojev gospodarjenja, administrativnih omejevanj sklada skupne porabe, padanja realnega standarda delavcev se jih vedno manj odloča za letni oddih zunaj kraja bivanja. Enako usodo doživlja tudi organizirana rekreacija med delom in po njem. Zato bomo morali tudi v bodoče oddihu in rekreaciji delavcev posvetiti več pozornosti predvsem v smeri racionalizacije in maksimalne izkoriščenosti obstoječih zmogljivosti ter funkcionalne in racionalne izgradnje novih.

Tudi v preteklem obdobju smo organizirali tradicionalne, športno manifestativne prireditve, organizatorjem pa je tako pri letnih kot tudi zimskih igrah nagajalo vreme, zimske igre smo morali celo odpovedati.

Dan Iskre pomeni in mora naprej pomeniti kohezijski faktor delavcev znotraj SOZD.

Sodelovanje s samoupravnimi organi in ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami je bilo tudi v preteklem obdobju dobro. Pričakujemo pa, da se bo po vnovičnem konstituiranju konference Zveze komunistov politična aktivnost in vpliv delavcev še povečala, oz. da se bo sindikat bolj učinkovito posvečal problematiki, ki je v interesu delavcev sestavljene organizacije kot celote.

Sodelovanje med Konferenco sindikata SOZD in Konferencami DO je bilo dobro, saj smo večino problemov, ki so nastajali v posameznih DO reševali skupaj, oz. smo bili v podporo načinom razreševanja. Stiki in sodelovanje z republiškim odborom sindikata elektro in kovinske industrije je bilo dobro, čeprav imamo v SOZD na način in vsebino dela svoje poglede in hotenja, ki pa jih bomo morali v naslednjem obdobju še uveljaviti.

Tudi na področju mednarodnega sodelovanja so bili naši stiki plodni, saj smo imeli v preteklem obdobju na obisku delegacije sindikata z Bavarske, Kitajske, Švice in vodstvo Konfederacije svobodnih sindikatov.

Ob koncu bi želel poudariti, da še tako dolgo in obsežno poročilo težko opredeli vse aktivnosti in naloge, ki smo jih izvajali in izvedli uspešno in tiste naloge, ki nas še čakajo. Pokazatelj našega dela in učinkovitosti mora biti tudi v bodoče, kako hitro se

Srečanje sindikalistov Iskre

znamo odzvati na probleme delavcev, usklajevati njihove različne interese ter dati skupaj čim širši prispevek k razvoju naše družbe.«

Ko so udeleženci sprejeli poročilo o delu sindikata v preteklem letu, so se dotaknili vprašanj, ki so v današnjem trenutku še kako pomembna za sindikalne aktiviste. Tako so govorili o stavkovnih pravilih, ki so preobsežna in pres-trokovna in jih bo treba še prede-lati. Nato so postavili vprašanje prerazporeditve članarine in s tem neučinkovitosti sindikalne orga-nizacije v nekaterih ožjih in širših sredinah in padanje zaupanja de-lavcev v svojo stanovsko organi-zacijo.

Po razpravi so se dogovorili, da bodo pri vprašanju članarine poča-kali do konca maja, ko bo Repu-bliški sindikalni svet pripravil ce-lovito analizo porabe članarine. Predvsem pa bodo sindikalni akti-visti v svojih delovnih organizaci-jah to vprašanje še predelali s svo-jim članstvom, nato pa ga na ravni SOZD uskladili, da bo Iskra na tem področju nastopala enotno in usk-lajeno. Kajti jasno so izjavili misel, da če hočemo učinkovito sindikal-no organizacijo, potem mora biti le-ta finančno neodvisna.

V nadaljevanju razprave so se tudi dogovorili, da v posameznih temeljnih organizacijah pregleda-jo osnutek pravil za včlanjevanje v zvezo sindikatov, ki so sedaj v obravnavi in morda ob tem doseči individualno včlanjevanje vsake-ga novega delavca v sindikat.

Poreško srečanje je izzvenelo v jasno izraženo zahtevo po utrje-vanju in razvijanju organizacije, po sodobnem in močnem Iskrinem sindikatu z ustreznim vplivom na dogajanja v celotni Iskri kot tudi v širšem okolju, vsekakor pa tudi v želji po kadrovske sposobni in akcijski organizaciji Iskrinih delav-cev.

Poročali:

Vesna Žunič

Dušan Željeznov

in Drago Pečenik

V sedanjem trenutku mora sindikat dejavno poseči v srčiko gospodarjenja in samoupravljanja

Sklepi konference Zveze sindikatov SOZD Iskra

- I. Konferenca Zveze sindikatov v SOZD Iskra meni, da samoupravno sprejeta odločitev o šestih strateških ciljih sistema Iskra še ni zadovoljivo izvajana v vseh sredinah Iskre kot splošna mobilizacija delavcev. Zato zahteva, da PO SOZD Iskra zadolži poslovodne delavce DO, le-ti pa poslovodne delavce v TOZD, da posvetijo večjo pozornost realizaciji teh ciljev, saj bodo rezultati doseganja teh ciljev osnova ocen uspešnosti gospodarjenja in s tem vodenja v vseh sredinah Iskre, kar mora ugotavljati sindikat na vseh ravneh organiziranosti SOZD.
- II. Konferenca Zveze sindikatov v SOZD Iskra ugotavlja, da je likvidnostni položaj v SOZD Iskra na robu obvladljivosti in se bo predvidoma še zaostрил z novimi ukrepi. Zato morajo OOZS in SK DO redno spremljati položaj na področju likvidnosti v svojih sredinah in predvsem zagotoviti, da bodo odgovorne strokovne službe delavce pravočasno obveščale o morebitnih problemih pri izplačilu OD, ki lahko nastanejo zaradi slabe likvidnosti.
- III. Konferenca Zveze sindikatov v SOZD Iskra načelno podpira usmeritve, predvidene v osnutku samoupravnega sporazuma o združevanju v SOZD Iskra. Sindikat se mora v vseh sredinah vključiti v javno obravnavo po sprejetem programu kot organizator javne obravnave hkrati pa od svojih strokovnih služb zahtevati, da pripravijo razumljive obrazložitve, v katerih bo predvsem razvidno, kakšni bodo rezultati organizacijskih in drugih sprememb, opredeljenih v novem samoupravnem sporazumu o združevanju v SOZD Iskra.
- IV. Konferenca Zveze sindikatov v SOZD Iskra zadoljuje vse OOZS in SK DO, da do 20. maja obravnavajo strukturo porabe in delitve članarine, ki je v veljavi sedaj ter Navodila za včlanjanje v Zvezo sindikatov (objavljeno v Delavski enotnosti dne 15. 4. 1988) ter posredujejo svoje predloge in pripombe na Sekretariat DPO SOZD Iskra. Pripombe in predloge OOZS in SK DO bo obravnaval KOS SOZD in poizkusil oblikovati enotno stališče sindikata SOZD Iskra do vprašanja sindikalne članarine in vloge sindikata, ki jih bo posredoval RS ZS Slovenije.

Naših štirideset let

Piše:
Dušan Željeznov

Naš sogovornik
Vladimir Logar

Ni razvoja
industrije
brez široke
RR dejavnosti

Leta 1971. je več Iskrinih tovarn in delovnih kolektivov slavilo svoje jubileje, tako so to leto 9. aprila 1971. proslavljali svojo dvajsetletnico Kondenzatorji iz Semiča, ki jim je naš sogovornik tokrat takole čestital za jubilej:

Težko je v nekaj stavkih izraziti vse tisto, kar človek občuti v srcu, ko s ponosom ocenjuje tako nagel razvoj in rast tovarne, kakršna je naša tovarna kondenzatorjev v Semiču. Njen hiter vzpon nas znova in znova pričuje, kako prav in smelo so gledali prvi povojni pionirji, ki so v industrijsko nerazviti Beli krajini postavili zibelko perspektivne in sodobne industrije, ki se je že dodobra uveljavila v poslovnem svetu doma, vse bolj uspešno pa posega tudi na svetovna tržišča, industrije, ki vse bolj spreminja tudi podobo kraja in okolja, v katerem živi in se naprej razvija.

Peščica entuziastov, ki so zaupali vase, prebogatih naprednih idej in neomajnih verovanj, da ustvarjajo nekaj, kar mora roditi zaželene sadove, je kljub skromnim začetnim možnostim in pičlim izkušnjam, postavila solidne temelje, na katerih je zrastle moderna tovarna.

Njen delovni kolektiv je znal skozi vsa, tudi najtežja obdobja svojega razvoja nesebično premagovati vse ovire, z voljo in ljubeznijo do rastoče

tovarne, zapujoč v svojo bodočnost, ki jo je gradil z lastnimi rokami.

Dvajsetletna pot delovnega kolektiva v Semiču prav gotovo ni bila nikoli lahka, vendar jo je premagoval vztrajno in z vsi prizadevnostjo in zato v tem obdobju požel tako pomembne delovne uspehe.

Takšne delovne uspehe mu iskreno želim tudi v prihodnje v krogu ostalih delovnih organizacij združenega podjetja Iskra.

Aprila 1961. je z združitvijo razvojnih laboratorijev Iskre, IEV, Telekomunikacij in TELA nastala Iskrina samostojna organizacija Zavod za avtomatizacijo Ljubljana. In aprila 1971. je Zavod slavil desetletnico svojega obstoja in delovanja, naš sogovornik pa je takrat naslovil na delavce zavoda sporočilo, ki mu je dal že takrat še danes aktualen naslov, namreč, da ni razvoja industrije brez široke razvojno-raziskovalne dejavnosti, in v njem tudi zapisal:

V vrsti naših delovnih organizacij v okviru združenega podjetja so se v zadnjem obdobju zvrstile obletnice njihovega obstoja in dosedanjih poslovnih uspehov. Mednje prištevamo te dni še Zavod za avtomatizacijo, ki praznuje desetletnico odkar je bil ustanovljen in odkar so s svojimi delovnimi rezultati vse bolj uveljavlja, tako v organizacijah ZP, kot tudi na področju druge naše industrije.

Razvoja industrije si ne moremo zamisliti brez široke razvojno-raziskovalne dejavnosti, kar prav gotovo še tembolj velja za našo elektronsko industrijo, ki velja za eno izmed industrijskih panog, ki se najhitreje izpolnjuje in razvija v neslutene širine. Naša elektronska industrija je v stalnem razmahu in na obzorju je naša nadaljnja, še večja ekspanzija, zlasti na področju telekomunikacij, avtomatizacije in ostalih področjih.

Pred desetimi leti je bil Zavod za avtomatizacijo ustanovljen z namenom, da bi proizvodni bazi Iskre razvijal izdelke za velikoserijsko proizvodnjo. Nalogo je na mnogih področjih solidno opravil, razen tega pa opravljal še številne raziskovalne naloge na drugih področjih.

V desetletnem obdobju je Zavod doživljal vzpone in kritična obdobja, danes pa predstavlja razvojno-raziskovalni potencial, ki uspešno doprinaša k nadaljnjemu razvoju združenega podjetja Iskra, hkrati pa tudi k razvoju drugih podjetij v naši republici in na področju vse Jugoslavije.

Prav gotovo je, da bi se Iskra in njene delovne organizacije, ne mogla vsa ta leta tako naglo razvijati, če ne bi imela Zavoda za avtomatizacijo, ki je v obdobju zadnjih desetih let s svojimi strokovnimi dejavnostmi prispeval dober delež. Prav zato menim, da je pomembnost Zavoda za avtomatizacijo tem večja in bi mu morali v

okviru združenega podjetja tem prej zagotoviti ustrežno mesto. Opravil je doslej velika dela in omogočiti bi mu morali, da bi bila njegova nadaljnja dejavnost še plodnejša, še bolj učinkovita tudi za vse organizacije združenega podjetja.

Celotnemu delovnemu kolektivu Zavoda za avtomatizacijo ob njegovem desetletnem jubileju vse priznanje in iskrene čestitke z željo, da bi bila tudi nadaljnja razvojna pot Zavoda za avtomatizacijo uspešna kot doslej, predvsem pa, da bi v prihodnje našli skupne interese in še večje razumevanje v odnosih proizvodnja — raziskovalno-razvojne dejavnosti.

Folklorna skupina Iskra

Ob 10 obletnici

V soboto, 23. aprila so v kranjskem Prešernovem gledališču člani Folklorne skupine Iskra obeležili desetletnico svojega delovanja.

Iskraška folklorna skupina je bila morda še do nedavnega zapostavljena, v kranjski občini je namreč v veliki meri prevladovala Savska folklor. Časi pa so se tudi na tem področju očitno spremenili, kot ugotavlja Alenka Loboda in Franc Žižmond, ki sicer skrbita za organizacijo nastopov, urejanje narodnih noš, pisanje kronike... Oba namreč menita, da folklorna skupina Iskra danes lahko najde svoje mesto tudi v kranjski kulturni ponudbi, čeprav bi s strani tako ZKO Kranj kot ZKO Slovenije pričakovali več pomoči pri urejanju možnosti za nastope.

Finančna plat, ki ugonobi preneka-teru društvo, je v iskrškem primeru zadovoljivo rešena. Večino sredstev prispeva njihov glavni pokrovitelj, po katerem skupina tudi nosi ime, pomemben delež pa folkloristi zberejo tudi z lastnimi nastopi, svoje pa primarne tudi občinska ZKO.

V desetih letih se je v skupini zamenjala cela vrsta članov, trenutno aktivno sodeluje v skupini, ki se deli na plesalce, glasbenike in tamburaški ansambel, več kot osemdeset članov.

Jož Šenk, Marija Šenk in Damir Zajec, poleg Alenke Lobode in Franca Žižmonda, vsak na svoj način doprinašajo, da skupina, kljub manjšim vzponom in padcem v preteklih letih, uspešno deluje vedno širše.

V preteklem letu so imeli prek sto nastopov, iz njihove kronike pa lahko razberemo, da jim niso tuji odri širom Jugoslavije (Ohrid, Valjevo, Nikšić...) pozna pa jih tudi publika izven meja — Avstrija, Tunis, Sicilija... Velik del nastopov, razumljivo, odpade na prireditve v sami Iskri, v zadnjem času pa se vse večkrat pojavljajo v ljubljanskem hotelu Lev, kjer se s svojim skorajda dvournim celostnim programom predstavljajo tujim gostom.

Pripravljajo tudi določena prese- nečenja, kaj, pa nam niso hoteli zaupati, češ bomo videli, ko bo narejeno...

Naj ob koncu še enkrat spomnimo — jutri bo folkloriste Iskre moč spremljati ob njihovi desetletnici, ob- ljubili so, da bodo nekaj vstopnic rezervirali tudi »za izven«. Torej?

V. Bešter

Delavska proslava ob delavskem prazniku

Čeprav smo že sredi maja pa je le prav, da posvetimo nekaj besed lepemu dogodku, ki smo mu bili priča zadnji delovni dan v aprilu v novogoriški Iskri Avtoelektriki. Mladi iz te delovne organizacije so namreč pripravili lepo proslavo v počastitev 1. maja, praznika dela in tako nadaljevali dolgoletno tradicijo.

Nekaj po dvanajsti uri so pričeli z urejanjem prireditvenega prostora ob dvoriščni zelenici in se zaskrbljeno ozirali v nič kaj prijazne oblake. Vendar jim je šlo tudi vreme na roko, pol ure pred iztekom delovnega časa je bor-

vena pesem naznanila pričetek proslave.

V domiselno pripravljenem kulturnem programu je sodeloval mešani pevski zbor Ciril Silič iz Vrtojbe, nad katerim ima Iskra Avtoelektrika pokroviteljstvo, recitatorska skupina iz tovarne generatorjev in elektronike v sestavi Darja, Damjan in Dušan pa je čudovito izvedla prvomajski song. Slavnostni govornik na prvomajski proslavi pa je bil Robert Žerjal, glavni direktor. Njegov nagovor ob prazniku objavljamo v celoti:

»Spoštovane sodelavke, spoš-

tovani sodelavci! Čeprav je ob letošnjem 1. maju po domovini veliko manj političnih manifestacij in proslavljanja resnih in manj resnih delovnih zmag pa je le prav, da delavci Iskre Avtoelektrike dostojno proslavimo naš delavski praznik. Razmere v katerih živimo in delamo so namreč težke in zapletene, iz njih pa vodi ena sama pot v suverenem odločanju delovnih ljudi o pogojih in rezultatih svojega dela. Resničen razvoj samoupravljanja v katerem bosta imela odločilno vlogo delo in znanje pa očitno ni v interesu nekaterih posameznikov,

organov in organizacij. Da bi zaščitili svoje interese, odločajo v imenu in za račun delovnih kolektivov ter na ta način uničujejo ustvarjalni zagon posameznikov in organizacij združenega dela. Zato so prizadevanja za uveljavitev parole »Delu čast in oblast« izjemno aktualna tudi v naši družbi.

V borbi pri oblikovanju ustavnih sprememb socialistične federativne republike Jugoslavije mora samoupravljanje premagati etatizem, delo, znanje in poštenost naj zasenči demagogijo in egoizem, široko odpiranje v svet pa naj bo pravi okvir razvoja naše družbe.

Delavci Iskre Avtoelektrike smo lahko ponosni na prehojeno pot, saj smo v relativno kratkem času postali moderen, v svet odprt kolektiv. Naši rezultati niso slučajni, temveč so posledica dolgoročne usmeritve naslanjanja na lastne moči s poudarjanjem pomena znanja, ki ga nobena reforma ne more odnesti. In še nadaljnje odpiranje v razviti svet, še večje nagajevanje ustvarjalnega dela ter permanentno širjenje znanja vseh zaposlenih, to so temelji za uspešen razvoj našega kolektiva tudi v zaostrenih pogojih gospodarjenja. Tudi v lastnih vrstah moramo imeti posluš za selekcijo med tistimi delavci, ki hočejo in znajo delati in tistimi, ki poznajo le pravice. To bo dalo pogum poštenim in delavoljnim za boljše delo. Dejstvo je, da bo predvsem kadrovska moč definirala položaj kolektiva v danih pa četudi težkih razmerah.

Naj razmišljanje zaključim z zahvalo za ves vaš doseženi prispevek k rezultatom in razvoju kolektiva in širše družbenopolitične skupnosti, je zaključil glavni direktor in še posebej toplo zaželel srečen praznik dela, 1. maj. Marko Rakušček

Druga sindikalna seja

Izkoristiti ponujene možnosti

Konec aprila je bila v novogoriški Iskri Avtoelektriki pomembna seja, ki jo je sklical predsednik predsedstva OO sindikata Miloš Vodopivec, nanjo pa je povabil tudi predstavnike ostalih DPO in vodstva TOZD. Na dnevnem redu je bila le ena točka in sicer, kako je posloval 3700 članski kolektiv v prvih letošnjih treh mesecih. Vrsto pomembnih pokazateljev in smernic, kako naprej, je nanizal Robert Žerjal, glavni direktor.

Po njegovih ocenah je bilo poslovanje v tem četrtletju zadovoljivo. Gotovo je najbolj razveseljivo, da so vse temeljne organizacije, razen ljubljanske tovarne žarnic, (ki ima sicer le simbolično izgubo in še ta je posledica prenešenih stroškov iz lanskega leta) poslovale z ostankom dohodka, ob tej ugotovitvi pa moramo posebej omeniti bovško Iskro, ki je po vrsti znanih težav pričakovano izplavala iz rdečih števil.

Če se za trenutek ozremo na proizvodnjo, prodajo in izvoz, moramo poudariti uspešnost, seveda gledano na doseganje plana, kar pa ne pomeni, da ne bi bilo lahko še bolje. Predvsem mislimo tu na premajhno izkoriščenost posebej dragih strojnih kapacitet, na delovno in tehnološko disciplino, na predčasno zapuščanje delovnih mest, na premalo kontroliran dvig vseh vrst stroškov in na velike neizkoriščene rezerve.

Glavni direktor je posebej poudaril in zaprosil delegate, naj prenesejo med sodelavce težo in resnost sedanjega gospodarskega trenutka, ki zahteva od slehernega zaposlenega dosledno, nenehno in kvalitetno opravljanje zaupanih nalog. Možnosti za izboljšanje stanja so, možnosti za plasma izdelkov Avtoelektrike na domača in tuja tržišča so, zato je odveč poudarjati, kam pelje pot, če ponujenih možnosti ne izkoristimo.

M. R.

Mladi so na proslavi izvedli prvomajski song

Prvo zasedanje delavskega sveta

Minuli ponedeljek, 9. maja je bilo v novogoriški Iskri Avtoelektriki prvo zasedanje delavskega sveta delovne organizacije v novem sestavu. Delegati so se morali že na prvi seji »spopasti« z dokaj pestrim dnevnim redom, v ospredju pa je bila vsekakor obravnava in sprejem programa aktivnosti za povečanje uspešnosti poslovanja v tovarni malih zaganjalnikov, Nova Gorica, v Tovarni vžigalnih tuljav Bovec in v tovarni žarnic Ljubljana. Obrazložitev so podali direktorji teh TOZD Niko Trošt, Mitja Kokovec in Dušan Bivic. O teh programih bomo seveda poročali tudi v našem glasilu.

Delegati so soglasno izvolili tudi predsednika delavskega sveta in namestnika. Tudi poslej bo vodil seje prekaljeni (doseđanji) predsednik Silvo Spačal, če pa bo zadržan, ga bo nadomestil Janez Kavčič iz tolimske Iskre. Imenovali pa so tudi izvršilne organe delavskega sveta DO.

V nadaljevanju zasedanja so obravnavali in sprejeli sklep o najemu deviznih kreditov, v odbor za pripravo samoupravnega sporazuma o združevanju v SOZD Iskra pa so imenovali Aleksandro Kokelj, vodjo področja gospodarskega načrtovanja in analiz.

M. R.

Med pozdravnim govorom Roberta Žerjale, glavnega direktorja

Marca izvozili za več kot milijon dolarjev blaga

V semiških Kondenzatorjih je ena izmed strateških nalog celotne Iskre, to je povečanje izvoza, še kako prisotna. V prvem trimesečju letošnjega leta so izvozili za več kot dva in pol milijona dolarjev blaga in kot pravijo sami, uresničitev letošnjega plana izvoza ni vprašljiva. Še posebej je bil uspešen marčevski izvoz na konvertibilno področje.

Semiški Iskraši, ki povečini izvažajo v Anglijo, Nemčijo, Hong Kong in v zadnjem času tudi v Korejo, so v prvem trimesečju letošnjega leta letni plan izpolnili 35 odstotno. Od tega je bilo za več kot dva milijona dolarjev konvertibilnega izvoza, medtem pa so pri klirinškem izvozu (440 tisoč dolarjev) izpolnili skoraj osemdeset odstotkov letnega plana, to pa zato ker je izredno nizko postavljen načrt za klirinško področje.

Posebno uspešen pa je bil mesec marec, ko so Kondenzatorji izvozili za prek milijon dolarjev blaga, od tega za 830 tisoč dolarjev na konvertibilno področje in približno 400 tisoč dolarjev na klirinško področje. Največ je v mesecu marcu izvozila temeljna organizacija Elementi za odpravo motenj, ki je izvozila za 433 tisoč dolarjev blaga na zahodno tržišče, sledi pa temeljna organizacija Elektronski kondenzatorji s 321 tisoči dolarjev izvoženega blaga.

Semiški delavci, ki v zahodne države izvažajo predvsem elemente za odpravo motenj, so prezasedeni z naročili iz zahodnega dela sveta, medtem pa, ko jim s klirinškega področja, kamor vglavnem izvažajo elektronski program, naročil občutno primanjkuje.

VŽ

Mladi sprejeli programske usmeritve

K OO ZSMS Iskra Semič bo v naslednjem mandatnem obdobju usmerjala svojo aktivnost k vprašanjem in problemom, ki se pojavljajo v našem vsakdanjiku in so pomembni za perspektivo naše DO. S pomočjo strokovnih služb v delovni organizaciji, predsedstvo in konferenca bosta poskušala v argumentiranih razpravah poiskati najboljše rešitve in takšne posredovati prek svojih delegatov samoupravnim organom. Še naprej se bomo trudili za tesnejše sodelovanje z drugimi DPO, ki delujejo v naši DO. Kot bo iz programa razvidno, se ne želimo ukvarjati samo z manifestativnimi dejavnostmi, ampak se hočemo enakopravno vključiti v reševanje problematike naše DO. Vendar smo kot ZSMS velikokrat nemočni.

V nadaljnjem delu bi si morali prizadevati za vplivnejše reševanje in soodločanje pri perečih problemih, ki se pojavljajo v naši DO:

— nedisciplina, nered, nedelo, neudeleževanje sestankov, kadrovska politika, stabilnejše poslovanje, inovativna dejavnost, nagrajevanje po delu, reorganizacija KPO, vzpostavitev pogojev za delovanje DPO.

Obvezni smo se vključiti v izvrševanje nalog in sodelovati pri akcijah na ravni občinske konference ZSMS Črnomelj in ZSMS SOZD Iskra.

Posebno pozornost je potrebno posvetiti mladim kadrom pri vstopu v DO. Potrebno jih je seznaniti z delom in nalogami mladinske organizacije. Navezati bi morali tesnejše stike z našimi študenti, jih vključiti v naše akcije. Mogoče bodo s svojimi predlogi in pripombami pokazali zainteresiranost. V kadrovski službi bomo preverili, ali so bili realizirani zaključki z razširjene seje predsedstva K OO ZSMS ter kadrovske službe.

Potrebno je konkretno izoblikovati določene probleme in njihovo izvajanje.

S temi programskimi usmeritvami so naznačene glavne smerice delovanja. Truditi se moramo, da bi v mladinski organizaciji veljalo načelo demokratičnosti in argumentiranosti, da se bodo uveljavljali najrazličnejši interesi mladih, da bomo frontna organizacija, sposobna reševati še tako težke probleme in vprašanja, ki so pred nami.

IVO KAMBIČ

Iskra

Iskra-Srednja šola Kranj

64001 KRANJ, Kidričeva c. 55

razpisuje po sklepu komisije za delovna razmerja delavcev naslednja prosta dela in naloge v usmerjenem izobraževanju

1. učitelja fizike
2. 2-učitelja elektrotehniške usmeritve — elektronika
3. učitelja elektrotehniške usmeritve — elektroenergetika
4. učitelja elektrotehniške usmeritve — računalništvo
5. 2-učitelja praktičnega pouka elektrotehniške usmeritve — smer elektronika
6. učitelja praktičnega pouka strojne usmeritve — smer finomehanika
7. laboranta elektrotehniške usmeritve — elektronik

Pogoji:

- pod tč. 1 — izobrazba ustrezne smeri in izpolnjevanje pogojev po ZUI (Ur. list SRS 11/80)
- pod tč. 2 — dipl. inženir elektrotehnike — elektronik
- pod tč. 3 — dipl. inženir elektrotehnike — energetik
- pod tč. 4 — dipl. inženir elektrotehnike — računalništva
- pod tč. 5 — inženir elektrotehnike — elektronik in ustrezen poklic
- pod tč. 6 — inženir strojništva in ustrezen poklic ter poznavanje vzdrževanja elektronskih strojev in naprav
- pod tč. 7 — elektrotehnik — elektronik

Za vsa razpisana dela in naloge bomo sklenili delovno razmerje za nedoločen čas s polnim delovnim časom, s 1. 9. 1988.

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 8 dneh na ISKRO-SREDNJO ŠOLO KRANJ, Kidričeva c. 55.

Kandidate bomo obvestili o izboru v 30 dneh od izteka roka za vložitve prijav.

Iskra Industrija za avtomatiko

n. sub. o., Ljubljana, Stegne 15 b

TOZD Tovarna orodij, o. sub. o.

Ljubljana, Stegne 15

Komisija za delovna razmerja oglašja prosta dela in naloge:

projektanta-razvijalca orodij

Pogoji:

- visoka izobrazba strojne smeri (VII/1 st.)
- 2 leti delovnih izkušenj s področja konstruiranja orodij
- poskusno delo 90 dni

delovodje rezkalnice

Pogoji:

- srednja izobrazba strojne smeri (V st.)
- 4 leta delovnih izkušenj
- poskusno delo 90 dni

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in opisom dosedanjega dela naj kandidati pošljejo v 10 dneh po objavi v kadrovsko službo na gornji naslov.

Kandidate bomo o izbiri obvestili najpozneje v 15 dneh po sprejemu sklepa o izbiri.

Utrinki z letnega občnega zbora Iskrinih gasilcev

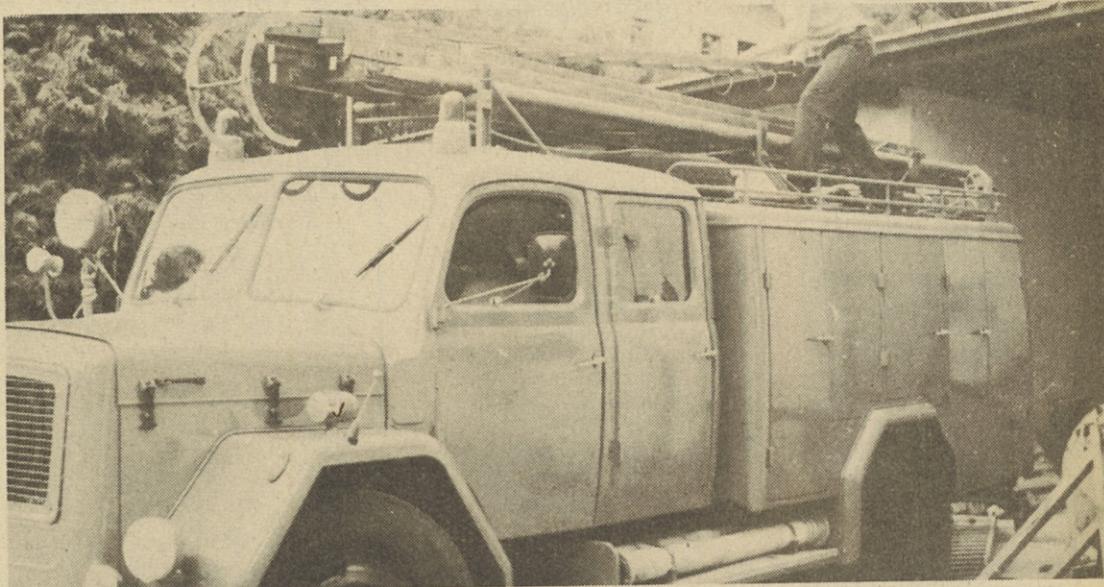
Uspešnost gasilske akcije ni odvisna le od gasilcev

Nekam sponatano, skoraj v zatišju, vsakdanje, je minil tisti marčevski delovni četrtek. Morda smo se vseskozi zadovoljili z občutkom, ne preglasno, ne na veliki zvon. Vendar je občni zbor gasilcev Iskre pomemben dejavnik, o katerem je prav, da smo seznanjeni vsi zaposleni.

Občni zbor smo gasilci izkoristili za temeljito analizo dvoletnega dela. Če smo se veselili uspehov tekmovalne ekipe, ki je v tem obdobju žela zavidljive uspehe, hvaležno zrl v vsak kos nove opreme, ki je bil nabavljen, bili prijazni z novim članom, ne moremo mimo dejstev, da vendarle nismo naredili vsega, kar se je od nas pričakovalo. Iz analize je razvidno, da delovna organizacija s takšnim tehnološkim programom nima urejenih odnosov. Da smo zadovoljni, če imamo ljudi in veliko sreče, da ne zagori. S takim stanjem gasilstva in požarne varnosti ne moremo in ne smemo biti zadovoljni. Vrednost osnovnih sredstev in objektov, število požarov in višine škode, ki v združenem delu iz leta v leto raste, nas zavezujejo, da na področju požarnega varstva in gasilstva v Iskri izvedemo vse ukrepe, da zmanjšamo morebitno požarno škodo. To bo velik prispevek tudi k stabilizacijskim naporom. Potrebna srestva za organiziranje gasilstva so mnogo manjša od škode, ki nastaja zaradi požarov, če k temu pristoje še izpad proizvodnje, se lahko samo zamislimo.

O vsem tem je tekla beseda. Nekateri so bili redkobesedni, drugi spet objektivno kritični. Pohvala s strani vodstva DO je nakazala o naklonjenosti in pripravljenem sodelovanju v vsakem trenutku. Bodo zatorej hvaležni ljudem za prizadevnost, ki so jo izkazali s svojim delom v organih društva. Tako predsedniku Božu Šoberju, poveljniku Jožetu Malnariču, kakor tudi ostalim članom izvršnega odbora.

In kako naprej? Vsi mi, katerim so poverili odgovornost za vodenje društva naprej, se zavedamo dolžnosti, vendar le s skupnimi težnjami, akcijami ter vsestranskim sodelovanjem med DO, OGZ, požarno inšpekcijo, delovnimi ljudmi in drugimi forumi, ki skrbijo za požarno varnost, bomo uspeli doseči osnovne cilje: zmanjšanje požarnih nevarnosti, zmanjšanje požarov in škod, zmanjšanje poškodovanih oseb ter žrtev, itd, kar vsekakor predstavlja izredno veliko tudi v okviru zmanjševanja trenutnih go-

Deveto mesto na državnem prvenstvu

Semiški Iskraš Jože Ivanetič je na državnem prvenstvu v streljanju s serijsko zračno puško, ki je bilo konec aprila v Zenici, dosegel odlično deveto mesto. Nastreljal je 374 krogov in tako za zmagovalcem zaostal le za štiri kroge. S tem je potrdil tudi svojo formo in tretje mesto na republiškem prvenstvu v Trzinu.

Štiriindvajsetletni Semičan Jože Ivanetič je član strelske sekcije v semiških Kondenzatorjih, kjer je zaposlen že tretje leto v temeljni organizaciji Mehanski deli in naprave. S strelskim športom se ukvarja že od malih nog, ali kot pravi sam: »Za ta šport me je kot dečka navdušil oče, ki je lovec tako, da sem se že zelo mlad srečal z zračno puško. V osnovni šoli sem se udeleževal različnih tekmovanj in dosegel kar lepe rezultate. Tudi v srednji šoli v Ljubljani sem nadaljeval treninge pri klubu Olimpija in bil dvakrat prvak ljubljanske regije.«

Jože Ivanetič se je edini iz dolenske regije uvrstil na republiško tekmovanje za »ZLATO PUŠČICO«, ki je bilo konec marca v Kamniku. Med 108 strelci iz vse Slovenije se je uvrstil na odlično enajsto mesto. Za ta naslov se je v predtekmovanjih potegovalo približno 30.000 strelcev iz vse Slovenije. V začetku aprila pa je na XXXII. republiškem prvenstvu v streljanju s serijsko zračno puško v Trzinu dosegel tretje mesto med člani posamezno v Sloveniji in s tem tudi normo za državno prvenstvo. O tekmovanju v Zenici, kjer je bil Jože Ivanetič med 200 udeleženci deveti pa je povedal: »Prvi dan treninga sem dosegel zelo dobre rezultate, zato sem bil skoraj prepričan, da bom drugi dan na uradnem delu tekmovanja lahko posegel tudi po enem izmed prvih treh mest. Toda čeprav sem bil zelo zbran in pripravljen, sem gotovo zaradi nepriljubljenosti očesa na svetlobo, dosegel deveto mesto. No, sem pa tudi s tem izidom izredno zadovoljen.«

Jože nosi na strelskem suknjiču napis Iskra Semič in Iskrin znak. Kot pravi sam, najde v svoji delovni organizaciji kar veliko razumevanja za strelski šport: »Lani nam je Iskra kupila šest zelo dobrih zračnih pušk ANSCHICH, brez katere prav gotovo ne bi dosegel tako dobrih rezultatov. Nabavlja nam tudi strelivo in tarče, za tekmovanja pa nam priskrbi tudi prevoz. Tudi z dopusti za treninge in prostimi dnevi, ko grem na tekmovanje, do sedaj nisem imel težav.«

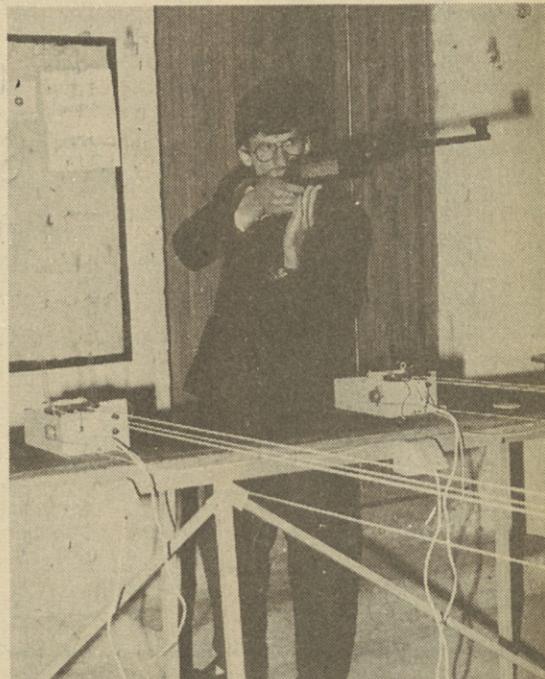
spodarskih težav. Če bomo vsi, ki smo zainteresirani in odgovorni za požarno varnost, naredili vse potrebno in kar nam je dolžnost, potem ne bo težko doseči večletnega načela GZS: GASILSKO DRUŠTVO V VSAKI DO.

Od vseh nas je odvisno, kje bo zagorelo!

ANTON PLANINC

Kaj pa v bodoče? Jože Ivanetič ima kar veliko načrtov: »Najprej bom sodeloval na tekmovanju v delovni organizaciji, potem na medobčinskem prvenstvu v streljanju s serijsko zračno puško, jeseni pa spet republiško... Naša največja želja pa je, da bi kot strelska sekcija semiške Iskre letos prišli v strelsko slovensko ligo. Potem bi bilo veliko lažje za nas. Imeli bi več organiziranih treningov, privajali bi se na različna strelišča pa nenehno bi bili v dogajanju, kar pomeni tudi nenehen tempo. Upam, da nam bo uspelo!«

VŽ

Jože Ivanetič: »Za strelca je najpomembnejše, da je izredno zbran in brez treme.« (Foto: B. P.)

Razpis XXIV. letnih športnih iger SOZD Iskra

Prireditelj, komisija za šport in rekreacijo pri koordinacijskem odboru konference sindikata SOZD Iskra, razpisuje XXIV. letne športne igre.

Igre bodo 25. in 26. junija 1988 v Novi Gorici, v organizaciji DO Avtoelektrika Nova Gorica.

Tekmovanja bodo v naslednjih športnih disciplinah:

MOŠKI:

1. Mali nogomet
2. Košarka
3. Odbojka
4. Kegljanje
5. Streljanje
6. Namizni tenis
7. Balinanje
8. Šah
9. Atletika
 - tek 100 m
 - tek 2400 m
 - met kroglice
 - skok v daljino

ŽENSKES:

1. Košarka
2. Odbojka
3. Kegljanje
4. Streljanje
5. Namizni tenis
6. Atletika
 - tek 100 m
 - tek 1200 m
 - met kroglice
 - skok v daljino

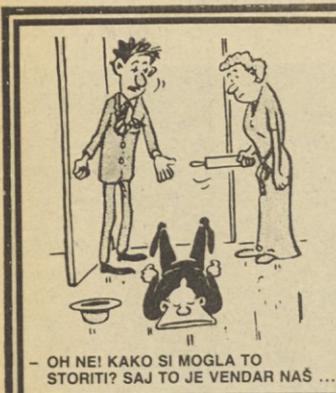
Tekmuje se po propozicijah komisije za šport in rekreacijo. Vsaka DO SOZD Iskra lahko prijavi po eno ekipo za vsako izmed navedenih disciplin.

V ekipah lahko nastopajo samo člani delovnih organizacij SOZD Iskra in to samo v ekipah ene DO.

Delovne organizacije morajo ekipe prijaviti pismeno do 25. maja 1988 na naslov: ISKRA INVEST SERVIS, Janežič, Ljubljana, Trg revolucije 3.

Žrebanje ekip bo 1. junija 1988 v Ljubljani.

Komisija za šport in rekreacijo SOZD Iskra

ISKRA	NAGIB POBUDA ZA KAJ VZROK	DESNI PRITOK DONAVE ZRN	PUŠCICA	LADJA ZA PREVOZ TEKOCIN	ELEMENT	SLIKAR DEBENJAK	NEDEJAVNOST V FIZIKI VZTRAJNOST	HUS
VERSKA SKRIVNOST	M	I	S	T	E	R	I	J
ZAPUŠČINA	O	S	T		L	I	N	A
PRITOK GARONE	T	A	R	SMUČAR READ	K	E	N	BIBLIJSKA OSEBA
RIMSKA BOGINJA LOVA				SKUPEK ENAKIH CELIC				
AVTOR: RUDI MURN	KRAJ PRI OPATIJI	ZIVAL KI RIJE V ZEMJI	RIMSKA ŠTIRI ORANJE	ZDRAVILO 5	KOBALT DARILO			
RIBJE JAJČECE			PROIZVOD DESTILAC. PREMOGA	JANEZ NOVAK				
SLOV. PISATELJ (MIŠKO)	K	R	A	N	J	E	C	VADBA
GLAV. M. GEORGJE ZDA					LUKA V ALŽIRIJI	O		

Mali oglasi

Ugodno prodam zamrzovalno omaro »GORENJE«. Informacije dobite na t.: 22-221, interna 23-32.

Dirkalno kolo Wilier (okvir Columbus št. 58, oprema Campagnolo) kot novo, ugodno prodam, tel.: (061) 331-680.

MAESTRAL 18 — gumijast čoln, zelo dobro ohranjen, poceni prodam. Telefon 213-213, int. 25-24.

TOMOS BT 50, letnik 86, dobro ohranjen, prodam. Telefon: 061/216-445, dopoldan.

GUMI Michelin, skoraj novi, za Tomos BT 50, dimenzije 2,50-17 (prednje kolo) in 3,00-17 (zadnje kolo) z originalnimi zračnicami prodam. Tel.: 061/216-445, dopoldan.

TOMOS avtomatik, star dve leti, prodam za 60 SM. Tel.: (061) 572-331, int. 672, Gross Grega.

Z 101 L, november 1977, povsem prenovljeno, dobro ohranjeno, prodam. Tel. 061/332-052, vsak dan od 11. do 13. ure.

Novega YUGA 45 AX prodam. Tel.: 061/267-478, zvečer.

Iskra

ISKRA — glasilo delovnega kolektiva Iskra — SOZD elektrokovinske industrije — Ljubljana. Ureja uredniški odbor. Glavni urednik: Pavle Gantar, pomočnik glavnega urednika Miloš Pavlica, odgovorni urednik Dušan Željeznov, tehnični urednik Drago Pečenik. Izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo. — Naslov: Ljubljana, Gregorčičeva 23 telefon: 223-977. Priprava za tisk: DIC TOZD Grafika, Novo mesto. Tisk: ČTP Pravica. — Dnevnik, TOZD Tiskarna Ljudske pravice, Ljubljana. Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS je glasilo oproščeno plačila davka od prometa proizvodov.